

ROOMMA

Pauroofa Roomma maqanna ákaranímaqoo ufafa.

¹ Qinée Pauroosa Ánutuna ásauku mundírana Yísufa mara firiqai fáiqisa márídaqa miná aináina dadaaqí-maruna faiqisa márídaqa. Ánutufa qiní maqásaa fasiqa Ánutufa faiqí ánaaseekinaana rusandeesámumasee narí ámiqira fasaasa ufara qímannimiannee qímaqoosa márídaqa.

² Mi-amiqira fasaasa ufána náaru kambíqaaninnanara Ánutufa óoqai uqanna narí tamummáqara fasiqauqa narí óoqi qímannimisoofoqa quandáfiqa faiqí ánaasee qímannimisee quándakiqa náaquqara ákaraki quqáqoofa márídanoo. ³⁻⁴ Mi-amiqira fasaasa ufána narí ámaaku narí ásauku mundírana Yísunara maasá karaambáiqara qídanoo. Mifá Dafidinakíqari kambíqoonara maasá maqásaa fasiqee qídaqa. Ánutufa narí firaa afeekannái kúqiranakinaana Yísuna mara fíndifumáseenoo minánnai uqannífiqasoofoqa iriséeqa misá minára Ánutuna ámaaku innaarúnaindaraafa náaquqarafée qídaqa. ⁵ Yísuna minánnai Ánutufa qiní ámiqi ámiqinoo qímannimira fasiqaikámambi márídana aiqáma máqanna náarama mínisee Yísuna ámiqira fasaasa ufa qímannimisáinaqa iriséeqa mi-maú fíqa Yísuna áuqu uqéeraaqeera qiníara qímaqoosa márídaqa. ⁶ Aiqáma máqannaasara qídaqa ínni Roomma máqannaasara faqa qídaqa Ánutufa ínniara narí ásauku mundírana Yísunaindi kiaqéera qímaqoofa márídanoo.

⁷ Ánutufa ínni Roomma máqannaasa faqa náaramee-
qeenoo qiní qíku qísauku kiaqéera qímaqoosa máriafaqa.
Qinée Pauroosa minára iriséeqa ínni ákara rúmanni-
maqaunafa márídanoo. Ánutufa maasá qíkoofa faqa narí
ásauku mundírana Yísuna maasá karaambáiqqa faqa narí
ámiqi ámiqira oosana faqa narí aundurá asooárana faqa
ínni nímiani.

*Pauroofa Roomma máqannaasara Ánutu finnái dúfi dúfi
qídanoo.*

⁸ Maa-ufánannai ínni qímannimiranara qianáura Ánu-
tuna ásauku mundírana minánnai qinée Pauroosa ínni
Roomma máqannaasara Ánutu finnái dúfi dúfi qíma-
maqaidaqa. Aiqáma máqannaasa ínnée Yísuna saqáriki-
ranara írimarifaqa minára qinée Pauroosa innaaru qíma-
maqaidaqa dúfi dúfi qídaqa. ⁹ Qinée aiqáma kari maqee
maqee ínni Roomma máqannaasara írídaqa Ánutufinnai
maqee maqee innaaru qímarunнанara minára Ánutufa
íridanoo. Qinée qeeqá qímuqusa óokiqari qeeqá íriranani
Ánutunara eedóo qíra dadaaqíra ainainirana
máridaqa. Máridaqa narí ámaaku ámiqira fasaasa ufa
faiqí ánaasee qímannimidaqa. Qinée ínniara Roomma
máqannaai faiqí ánaaseera innaaru qídee qúnanoo Ánut-
ufa kúqaa fee qíannoo. ¹⁰ Qinée óoqaindari ínni maqú-
sai óonuree ínni nín-dafarara írída márunnanara maqee
Ánutufa qiní dadaaqínaqa ínni maqúsai óonu maríanna-
nara minára faqa innaaru qídaqa.

¹¹ Qinée firaaqóo ínni nín-dafarara qídaqa
innaarúnaindaraa ámiqi ámiqirana moó ínni náida
nímianaqa ínnée Ánutunaki afeekaikámáfi máriaqeera
írídaqa. ¹² Qinée minára maaqí qídaqa qinée faqa
ínnée faqa narí dadaaqí narí dadaaqírara ínnée Yísuna

saqárikírana faqa qinée faqa Yísuna saqárikírana faqa narí dadaaqí narí dadaaqíafa.

¹³ Ínnee Roomma máqannaasa maa-ufána írifaqa. Qinée ínni maqúsai moómoo kari fírari máriafananoo moo áinaina rafáaqafinau. Qinée moómoo maqusanaasaki sía Yuda máqannaasaki nímariafanausa miqídaqa misáki-naana óonu rarisámeeqee Yísunaki quqéemarunausa ínniki faqa óoqaindari miqíanee qídaqa. ¹⁴ Aamína máqanna faqa írirana faqaasa faqa áikara foora daruqoofanoo máridanoo. Misá aiqáma Yísunufa qímannimianaqa írifanoo mi-aikána dárirafa tatínoo qifaaqa aufadáannoo. ¹⁵ Mi-aikána tatíranara irisée qinée ínni Roomma máqannaasa faqa Ánutuna ámiqira fasaasa ufa qímannimiraree qídaqa.

Ánutuna afeeka ufa asumu máriranaki quqánnisé marifa.

¹⁶ Ánutuna ámiqira fasaasa ufa Ánutufa faiqí maréeqee asumu máriranaki quqémari afeekafa máridanoo minánnai Yuda máqanna naaree ánaamuru máriasa ínaaqiana irisée mi-maú fínausa Ánutufa asumu maréeqee quqáannoo. Minára qinée mi-amiqira fasaasa ufánaki qeeqá daundurá firaaqóo mara quqáidaqa. ¹⁷ Ánutufa faiqí ánaasee áaqeemaría narí namuqáaki máriasa sía naruséenoo maréeqeenoo narí áqoondikidanoo narí ámiqira fasaasa ufa minára kooroo ídanoo. Maasá Yísuna saqárikirana mifá kai Ánutunara áqoondikirana nímidanoo. Óoqeenáa tamummaqara fasiqauqa ákara minára maaqí qinoo máridanoo. Faiqí ánaasee Ánutuna saqárikiranannai miná áqoondikinausa misá kai náaru náaru márirana márefaranoo.

Faiqí faiqí mandóosana fannoo Ánutufa náriranaki quqánnisáidanoo.

¹⁸ Faiqí ánaasee mandáinaina faqa kudimakírana faqa miqandá Ánutuna ánoona ufa rafáaqafifaqa sía írída márídaqa, minára Ánutuna ánoo qirana nárirafa inaarúnaindari akooqóo misásaa qumu márídanoo. ¹⁹ Maanára Ánutufa misá nárídanoo. Faiqí faiqi Ánutunara írimari ainaináfa akooqóo márídanoo. Ánutufa narí kai uqannífiqasoofanoo márifaqa sía írimariafanoo.

²⁰ Óoqai Ánutufa maa-maqa maaqána áuquqooqari miná kukéeqarana idaaqírana faqa miná náaru náaru márira afeeka faqa innaarúnaindaraa andeeqára márírana faqa narí áuqu quqóo ainaináki akooqóo márufa márídanoo. Faiqí faiqi Ánutufa áuqu quqóo ainaináki qáfamasee sía Ánutunara írída fee qifáranoo. Miqí qímasaidaqa únna qímarifanoo Ánutufa mi-ufána sía íríannoo káqi náruannoo. ²¹ Misá Ánutunara írídaqa sía minára dúfi dúfi qídaqa, kafáa sía miná áuqu uqéeraidaqa. Misá quándaki nári írirafa firaaqóo fúrufariranakí kai márídaqa misá nitikúra fífau márídanoo asukuna kái qumbiqánoo márídanoo. ²² Misá náriara írirana faqaasee qímasaida únna qímasaidaqa fúrufariranski márídaqa. ²³ Misá Ánutuna náaru náaru márira areenarana máfi quqásee Ánutuna innaaruqírana faqa amooqírana faqa máfi quqásee fífau faiqí faiqi amanáuqirana faqa ufini amanáuqirana faqa aandáu amanáuqirana faqa ámuuqundari maqámau nímarina amanáuqirana faqa marasée maasá Ánutu fee qímasee minára innaaru qídaqa amooqídaqa.

²⁴ Faiqí misá nári fúrufarirafa miqínoo firaafá márífanoo Ánutufa misá maréeqeenoo náriqa nímuqusi-mari mandainainaki quqásaiifaqa faiqí narínni narínni ira ainainara nisaúrira ainaina kai márídaqa. ²⁵ Misá Ánutuna ánoona ufa maréeqee káqinni quqáseeqa únna ufa maréeqee nífusaa quqásee minára kúqaa fee qí-

daqa. Náaru náaru amooqímaria Ánutuna aiqáma ainaina áuqu quqóo Ánutunara minnísee quándaki Ánutufa áuqu quqóo ainainára fífaú ainainara innaaru qímasee maasá Ánutu fee qímasee mi-maú fídaqa.

²⁶ Ánutufa faiqí ánaasee nári mandá níranara qá-famásaifanoo ákooqaifanoo káqi minakí nifeeqáidanoo. Minára ánaaseeuqa faqa nári nifaaqmaaka minnísee andeeqára oosana minnísee narínni narínni óosana óosana mandá márirana máraidaqa. ²⁷ Faiqí miqí kai íqa nári ní-naaqmaaka faqa ámiqira oosana minnísee naríara naríara rídaqa idára foo qíara nítakuqidanoo. Faiqí misá narínni narínni nisaúrira ainaina maraséeqa miná ákiaqara nári nifaaqasáa aurírana áidafirana marasée aupúraidaqa.

²⁸⁻³¹ Faiqí ánaasee Ánutuna ánoona ufara níkooqaifanoo Ánutufa misá maréeqeenoo mandáinainakina sía fúaqa ira mandainainakina quqásaiifaqa minakí fídaqa. Miqíanara maa-manda ainaina oosana oosanáfa qumbíqaidanoo, mandá óosana faqa, káaqa aináinara rímarina faqa naríara naríara fídiaqaa ímariana faqa naríara naríara rairai qírana faqa faiqí kuqánnarirana faqa narí áfumau narí áfumau irafa faqa nári ueeqée narí ueeqée ímariana faqa mandá óosana óosana faqa naríara naríara múnuqi míniqi ímariana faqa misá Ánutunara fídiaqaa ímariana faqa kaukaata qímariana faqa nári nifaaqa nimooqírana faqa naríara kai firaaqóo ufaqí márina faqa maqee maqee mandóosanara randéemariana faqa nári nínaukoo ufa rukíee márjana faqa sía nári andeeqáramau fíranara úriqararane qímariasa, faqa náriqa qímannimira ufa rukíee márjana faqa sía nári níkaqaafasaara ámuqusirana faqa mi-manda ainainnásaki fímariasa márídaqa. ³² Ánutufa minakí fímariasara kúqiranaki fímariiaa foo

qída qifaqa írídaqa káqi minakí fídaqa. Sía minákaifau miqídau firaa manda oosana marasée akaqáusa mi-mandainaináki dadaaqímariasara misára faqa eedóo qímaseeqa asasídaqa.

2

Aiqámausa Ánutufa nárira ufa ámeemaanai márídaqa.

¹ Óo qiní qiqoondi sía anée akaqáusara áaqeeaafoo qínana anée faqa mi-aaqarána máree máríanafa máríananoo. Anée faqa náqimásee Ánutuna árirana eeráirinnaree, Anée akaqáusara miqínana anée faqa mi-manda oosanná kai máree máríananoo anínna qáoo qíra ufa fannoo anínna áruannoo. ² Faiqí ánaasee mi-manda oosanná máree márífanoo Ánutufa kai misára nárira ufa qíannoo. Ánutufa sía áaqaidanoo andeeqáidanoo misá nárira ufa ámeemaanai quqánnisáannoo. ³ Qiní qiqoondi anée sía amana akaqáusara qáoo qinnáranoo, anée qáoo qídee qídana aneenná faqa minakí fímaríanafa máríananoo. Anée miqí máriannanara náqimandeenee Ánutuna áriranara eeráirinnaree, sía amana eeráirinnaranoo. ⁴ Ínniara Ánutufa aneenná mandáinainakiqari mifínnai ubeekkeefándinnanara reendeenámasee rakísidanoo márídanoo. Ínnee minára Ánutufa reendeénira oosana máránara ínnee minára fúrufarira oosana fee fée qímaseeqee káqi mi-mandoosannáki márída fee. Ánutufa ínniara reendeénira oosana fannoo sía fúrufarira oosanafau márídanooofau. Ínneeqa mandáinaina minnísee quándaki narínnai ubeekaaqée qímari oosanafa márídanoo ínnee sía fee minára írídaqee.

⁵ Ínni náaqooki óoni ititánoo márifaqara foora sía ufa írimariafanoo. Miqíanara Ánutuna andeeqára ufa faqa mandáinaina ákiaqara nárira ufa faqa kooroo ínna

fáasaana mi-karí ínniqa mandáinaina fannoo ínniqa nárira ufa firaqóo úriqaramáfuannoo. ⁶ Mi-faasaanná Ánutufa aiqáma fasiqa ánaasee nári máree mariana aki-aqara kai nímiannoo. ⁷⁻⁸ Akaqá fasiqa ánaasee ámiqira oosana kai máraqa nídaqa innaarúnai aréenarana faqa innaarúnai núqu uqéerarana faqa náaru náaru mári-ranara faqa randáidaqa. Miqí máriasa Ánutufa náaru márirana nímiannoo. Akaqáusa nári nifaaqara kai rídaqa andeeqárana futeeqáidaqa áaqaranaki kai fídaqa. Misásaa Ánutufa narí áanoo qirana faqa narí áranaqarana faqa nammáriara foora adíannimaqáannoo. ⁹⁻¹⁰ Nídafirana faqa aupúranara faqa Ánutufa aiqáma mandóosana máree maríasa misá nímiannoo. Yuda máqannaasa naaree nimiséenoo ínnaaqiana ánaamuruqa nímiannoo. Ánutufa miqí kai ínoo aiqáma andeeqara oosana máree maríasa nimooqírana faqa núqu uqéerarana faqa nímuqusaki asoárana faqa nímiannoo. Yuda máqannaasa náaree nimiséee ínnaaqianna ánaamuru máriasa nímiannoo. ¹¹ Miqímasee Ánutufa aiqáma máqannaara amana amana kái nári máree mariana ákiaqara nímarifa máridanoo nímiannoo.

¹² Ánutufa narí sándufa Mooseena qímamufanoo mifá quandásee Yuda máqannaasa qímannimisoofaqa misá mi-sandufána qumárasee márusa máridaqa, misá mandóosana máraifanoo Ánutufa Mooseena sándufannai misá qumáree náruannoo. Ánaamuru máriasa Ánutufa Mooseena ámu sanda úfana sía miná ameemaanai máridaqa káqinni máridaqa, misá mandáinaina oosanara minní káqinni márinannai náruannoo. ¹³ Sía Mooseena sándufa náaqoonnai írimariana sía mináu Ánutufa naráfusaa andeeqáranaki faiqí ánaasee quqáidanoofau, mi-sandufána marasée ímariana andeeqásee áuqee márianannai kai Ánutufa

narí andeeqáranaki quqánnisáannoo.

¹⁴⁻¹⁵ Misá Yuda máqannaasa Mooseena sándufa máree maríasa márídaqa ánaamuru máriasa Mooseena sándufa síaisa máriasa márídaqa misá nári íriranannai Mooseena sándufara sía írirai káqi mi-maú fídaqa, dóo Ánutuna ufamáu fímariasa márídaqa. Mi-oosanáfa Ánutuna sándufa naunduráki ákara rinoo márifaqara foora kooroo ífaqa miqídaqa. Ánaamuru máriasa Ánutuna ufa sía írimariasa náriqá kai moo óosanara mandá oosanee qímasee moo óosanara ámiqira oosanee qímasee qímariafa mifá kai Ánutuna sándufa óoqai kukéeqasee quqáqoofa naundurákiqari kooroo ídanoo. ¹⁶ Kásooqaqee ánianínna faasaana Ánutufa narí ásauku mundírana Yísunannai faiqí ánaasee aiqáma naunduráki kukéeqarana kooroomáseenoo rainánnimaqaannoo, Qinée Pauroosa Ánutuna ámiqira fasaasufa faiqí ánaasee qímannimiqa nídaqa minára qímannimidaqa.

Yuda máqannaasa Mooseena sándufa afeekaíkidaqa.

¹⁷⁻²⁰ Ínnee Yuda máqannaara qídaqa anée Yuda máqanna máriananoo anée Mooseena sándufa saqáriki márianafa máriananoo, anée Ánutunara fífau íridee qímasee firaaqóo ufa qídana aneenná áuqu uqéere márianafa máriananoo, anée Ánutuna andeeqára aanara írimarianafa máriananoo. Anée Mooseena sándufakinaana ámiqira aanara faqa mandá aanara faqa rainásee írimarianafa máriananoo, anée aneennára nífu dimbárausa aana uqannífiqee marúnausee qímarianafa máriananoo anée aneennára asukunakí máriasa misá qóoma máridee qímarianafa máriananoo, anée aneennára fúrufarirausa írirana nímimarunausa qímarianafa máriananoo faiqi-uqáindi ámiqira aana uqannífiqee marúnausee qímarianafa máriananoo. Anée Mooseena sándufa minakíqari

aiqáma írirana faqa ánoona ufara faqa qinée írída fee qímarianafa máriananoo.

²¹ Dóo qinée aníara qianáura, anée uqannífiqee mári-anafa máriananoo, nánaree sía aneennára faqa miná máreenee. Anée misára sía úmmuariaqee qímaseenana dóo aneenná úmmuari márianafa máriananoo.

²² Anée misára sía faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuari iaqée qídana, anée faqa sía fee úmmuaridanee. Óoninnai saqárinnaí únna qíra Ánutunara foora miná amana áuqimarianara fídiqaa ímariananoo fee anée fee mi-unnaqira anutúna amaana máqakina kéeqafida minakínaa ámiqira ainainara fífau ainainee qímaseenane káqi máraidanee.

²³ Anée aneennára Ánutuna sándufa qumáree marú-ausee qídana aneenná áuqu firaaqóo uqéree marí-nafa, anéefée Ánutuna ufa rukíaseenane asaurírana ámidanee. ²⁴ Óoqeenaa tamummaqarause ákarakina ín-niara maaqí qídanoo. Ánaamuru ínni Yuda máqanna mandóosana qáfamasee quándaki Ánutunara mandá ufa qídaqa.

²⁵ Ínnee Yuda máqannaasa ínneeqára fáinanduqirausee qídaqa miqíanara Ánutuna faiqi námufee qímari-afanoo. Qinée Pauroosa minára maa-ufána qídaqa. Ínnee miqí maríasa Mooseena sándufamau ámiqimandee fídaqá ínni fáinanduqirafa ámiqira ainaina máriannoo, miná ufa rukíaseeqa fífau nipata aukírafa, sía Ánutuna faiqi námu máriafanoo aamína ánaamuara foora mári-faranoo. ²⁶ Aamína ánaamuru maríasa sía Yuda máqannaasa fáinanduqimarusa misá nári kai sía irirai Mooseena sándufamau andeeqáramau fímarifanoo Ánutufa miná qáfamaseenoo Yuda máqannaara foora máriaafoo qían-noo.

²⁷ Ánaamuru máriasa sía Yuda máqannaasa fáinanduqimarusa misá andeeqáseeqa Ánutuna ufamáu fifaqa ínnée Yuda máqannaá fáinanduqímarusa Mooseena sándufa ínni ufakíqari ákara rirana rukíasaifanoo ánaamuru aamína máqannaá nári andeeqárafa ínni Yuda máqannaasa máriranara mandáinainee qíannoo. ²⁸ Yáfee Yuda máqannaá uqanna Ánutuna áiku ásauku uqanna máridanoo fee, apatasáa kooroo írafa mifée ánoona máridanoo fee. Ánutuna ufamáu fímariasa mi fee ánoona máridanoo fee. ²⁹ Sía apatasáafau ánoona máridanoo naundurá nímuqusakiqari Ánutuna ufamáu fímariasa misá ánoona máridanoo fáinanduqirausara foora máridaqa. Sía Mooseena sándufa írirana írirafa mifáú Ánutuna áiku ásauku kámannimaqaidanoofau. Ánutuna maraquna naundurái saíkisa misá kai Yuda máqannaá uqannára foora Ánutuna áiku ásauku máridaqa. Miqífandinna fasiqausa sía faiqí nimooqíranafau máraidau, Ánutuna amooqíranara rídaqa randásee máridaqa.

3

¹ Qinée minára irámmirisee qímannimianaura Yuda máqannaasa ánaamuru úrinnaaqaraqa máridee káqi fífau fee miqíqa márida fee. Misá fáinanduqirausa misée ánaamuru úrinnaaqaráidee káqi fífau fee miqí qída fee.

² Óo sía fífau miqí qídaqa misá úriqararafa firaafá máridanoo. Dóo qinée óosanarasee maaqí qímasee qímannimianaura, Ánutufa narí ufa Yuda máqannaasasaa quqáqoofanoo márinau. ³ Akaqáusa sía narísaa quqáqoonara irisée andeeqáramau fíqa rukíasee káqi rúnnambiqau. Ánutufa misá fúrufarirana qáfamaseenoo qinée faqa misá qíma afeekaikámma nímiafanna ufana qinée faqa misá naanna réeqa rukíaanauree qianáuree.

⁴ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Óo sía uqanna Ánutufa mi-mandoosanná máraannoo ánoona ufa kai qí-marifa márídanoo. Faiqí ánaasee únnufa kai qímariasa kai máriafanoo sía Ánutufa miqíannoo andeeqásee ánoona kai qíannoo. Óoqeenaa ákara Ánutunara maaqí qinóo márídanoo.

Aní óokinaa ufara aiqámausa ánoona ufa fée qifáranoo.

Misá aní ufara amanamándeé írifanoo ánoon-aikammíannoo.

Dafidina ákarakinaa ufa Ánutunara miqímminoo mári-danoo.

⁵ Misá faiqí faiqí únna qímasee maaqí qímasee Ánutuna andeeqáranara qídaqa. Maasá faiqí faiqí qiqá áaqarafa quándaki Ánutuna andeeqárana mara máree koorooméeqeenoo uqéerainaqa maasá qeeqá áaqaranara ámiqira ainainee qianáuree. Miqóoqari maasá maaqí qianáura mandáinaina ákiaqara maasá Ánutufa dárinaqa maasá maaqí qianáura Ánutufa áaqaidanoo dáridanoo fee qianáura. ⁶ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Óo sía uqanna Ánutufa áaqaidanoo. Ánutufa sía uqanna áaqaidanoo, narí andeeqárafa márinarara maasá andeeqáqisáannoo miná andeeqárafa sía márinoofau sía amana maasá aiqáma máqannaasa ufa iriseenoo andeeqaisáiqini.

⁷ Misá faiqí faiqí únna qímasee maaqí qímasee Ánutuna ánoona ufara qídaqa, maasá qiqá únna ufa fan-noo Ánutuna ánoona ufa kooroomáfi uqéerainanoo qiqá únna ufa ámiqirafa márídanoo nánaree Ánutufa qiqá únna ufa ákiaqara qiqá dárúannoo fee. ⁸ Qinée mi-manda ufánara eedóo qíanaqau maaqí qiaqíni, Dóo ániaqa maasá mandá márirana uqéeraseeqa minánnai ámiqira márirana kambíqasaanee qiaqa. Mi-manda ufána uqéreemaria fasiqausa Ánutufa misá mara máreenoo

nári náriranaki quqáannoo. Sía áaqaidanoo miqídanoo, andeeqáidanoo miqídanoo. Mi-aaqara ufána qímariasa qiní Pauroosara faqa únna qímasee Pauroofa maasára mandá márirana uqéerasee minánnai ámiqira márirana kambíqaanifeera qímasee minánnai qiní díqidaqa áaqee maríafanoo.

Aiqámausa nári mandáinaina ámeemaanai máridaqa.

⁹ Dóo qinée kafáa Pauroosa minára maaqí qímasee iráidaqa, Ánutufa maasá Yuda máqannaasee, ánaamuru máriasee, úriqaraida fee qídanoo amana amana kái fee máridee qídanoo. Qinée Pauroosa óo sía moo úriqarara fee qídanoo dóo qinée fáasai qímannimiqa sía moó fannoo úriqararafa máriaafoo qídaqa ánaamuru faqa maasá Yuda máqannaasa faqa nári mandáinaina ámeemaanai uréeqqa máriaafoo qídaqa. ¹⁰⁻¹¹ Óoqeenáa tamummaqara fasiqausa ákara minára maaqí qínoo máridanoo.

Aiqáma maa-maqa maaqánaki máriasakiqari moodáa fasiqa sía uqanna andeeqárafa máridanoo, aiqámausa miqírausa kai máridaqa. Misákiqari sía moodáa fasiqa Ánutuna aanára randáidanoo.

¹² Aiqáma fasiqa ánaasee uqanna Ánutuna áfusaaqari quándaki káqi rúnnamma ubeekámásee áaqaranaki fímariafanoo. Sía moodáa fannoo ámiqira óosana máraidaqa sía uqanna.

¹³ Misá nóo áamara faiqí mádikara foora óo raqánoo máriafaqa faiqí kurídidaqa. Misá ufa fannoo sakáni ukaqá

nímiranara foora ínoo máridanoo faiqí kuqánnaruqaqa úfa kai qímariasa.

¹⁴ Misá nóokiqari sukúfa kai qídaqa níquraree maríasa.

¹⁵ Misá dauní faiqí kuqánnarirana aupúrarana nímimariasa.

¹⁶ Miqí maríasa fímaríaqoo kai fáaqa fuísee qírana faqa aiqáma ainaina kuridi káaridiqa túri taariqa fídaqa.

¹⁷⁻¹⁸ Misá sía asooára aana qáfeeqa sía Ánutunara náaquqaranara írimariasa máridaqa.

Óoqeenaa tamummaqara fasiqauqa akara Yuda máqannaara faqa ánaamuru máriasara faqa amana amana kai miqí maríasee qímaqoofa máridanoo.

¹⁹ Mooseena sándufakina miná ámeemaanai máriasara qídanoo qímarifaqa maasá minára íridaqa. Faiqí ánaasee aiqáma maa-maqannáasa náriara andeeqárasee qímaria úfana óosana óosanauqa aruséeqa aiqámausa maréeqee Ánutuna náríra ufa ámeemaanai quqáaqeera Mooseena sándufa ani máridanoo. ²⁰ Sía faiqí ánaasee moó fannoo Mooseena sándufannái andeeqára fasiqaikámambi Ánutuna áfusaa máriannoo. Sía minárau Mooseena sándufa ani máridanoofau. Faiqí ánaasee maasá áaqee marúnau-see qiaqéera Mooseena sándufa ani máridanoo.

Ánutuna áfusaa andeeqásee márirafa kooroo inóo máridanoo.

²¹ Dóo maqee kámuqoo Ánutuna áfusaa andeeqáfi márira oosana dóo kooroo inóo máridanoo. Sía Mooseena sándufarau qídau, áaduma moo úfara qídaqa. Mooseena sándufa faqa tamummáqaraura ufa faqa dóo minára kooroomásee maaqímmينو máridanoo. ²²⁻²³ Faiqí ánaasee narí Ánutuna ásauku mundírana saqárikirananai Ánutufa maréeqee narí áfusaa andeeqáranaki quqáidanoo. Aiqámausa ásauku mundírana Yísuna ufa irisée minásaa rusímáriasa miqí qímariasa aiqáma maqannaasa Ánutufa maréeqee narí áfusaa andeeqáranaki quqáidanoo sía rainá rainíannoo. ²⁴ Aiqáma maqannaa fasiqa ánaasee áaqoonara Ánutuna innaarúna asumu máriranasaaqari

níanai máriafanoo minára Ánutufa narí áfaariranakiqari káqi nímira ainaina narí ásauku mundírana Yísunannai misá maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqánniséenoo nári mandáinainakinaana idukúnnisanau.

²⁵ Ánutufa Yísunannai faiqí ánaasee mandáinaina ákiaqara minínnisaaninafa kambíqaanifee qímasee Yísuna aqíqámasee nímufaqa aunírira saqarisaa áriqau. Mi-fasiqa anaaseesá náriqa Ánutuna andeeqáranaki sía amanaikíqa Yísuna saqárikidaqa. Minakí kéeqaranannai Ánutufa misá mandáinaina taikánnisaidanoo. Ánutufa narí andeeqára oosana kooroo íanifeera qímaseenoo narí ásauku mundírana aunírira saqarisaa quqáseenoo minánnai faiqí ánaasee mandáinaina ákiaqara narí máranau. Óoqai máru aukuana Ánutufa faiqí ánaasee sía mandáinainara nárímarináu kísaaqasaa kásooinoo márida nífauee marínau. ²⁶ Maqee mári aukuana dauní ufa qímasee andeeqánnisaidanoo narí andeeqárana kooroo íanifeera faiqí ánaasee maréeqee narí áfusaa innaarúna andeeqáranaki quqáidanoo. Ánutufa Yísuna maréeqeenoo aunírira saqarisaa aruséenoo minánnai maasá mandáinaina taikáqisanau. Miqíranannai Ánutufa qaara ainaina kooroo ídanoo, narí andeeqárana faqa Yísuna ufasáa írirana rusísee mi-maú fímariasa maréeqee narí áfusaa andeeqáranaki quqánnisarana faqa kooroo ídanoo.

²⁷ Yuda máqannaasa Mooseena sándufamau fídaqa náriara andeeqárausa máridee qímasee nári nipatara nimooqída máridaqa. Sía sándufa miqínoo máridanoo Ánutuna ufasáa írirana mundínoo márifa narí miná mandaaqée marínafa mifá kai andeeqárafa máridanoo. Mifá kai Ánutuna innaarúna andeeqáranaki quqáqísáidanoo. ²⁸ Minára maasá maaqí qídaqa Yísuna saqárikiranannai kai Ánutuna innaarúna andeeqáranaki kéeqafi márianoo, sía Mooseena sándufamau fínnanannai innaarúna

andeeqáranaki kéeqeefaranoo. ²⁹ Ánutufa Yuda máqanna Anutufa kai fee máridanoo, ánaamuru máriasa Ánutufa faqa máridanoo fee. Dóo Yuda máqanna faqa ánaamuru aiqámausa faqa Ánutufa máridanoo.

³⁰ Ánutufa moodáa máridanoo, moodáamau fímarifa máridanoo. Yuda máqannaasa Yísuna saqárikiranannai Ánutufa maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqánnisáannoo ánaamuru faqa narí áfusaa andeeqáranaki quqánnisáannoo anaamuru máriasa faqa miqí kai másee Yísuna saqárikinnanannai narí andeeqáranaki quqáannoo. ³¹ Míqunannai maasá Yísuna saqárikidaqa sía minánnai Mooseena sándufa maréeqee áqidaqa, sía miqídaqa maasá minánnai Mooseena sándufa uqéeraidaqa mi-maú fídaqa, minára mi-sandufána ánoona paqúridaqa.

4

Abarahaamafa Ánutunasaa narí írirana rusínau.

¹⁻³ Ínnee Roomma máqannaasaki Yuda máqanna akaqáusa máridaqa. Maasá Yuda máqanna qikeekú qikaakú Abarahaamafa náqaafeeinau. Mifá andeeqára márirannai fee Ánutuna áfusaa andeeqárafa máridanooféeinau. Sía minánnaifau miqínau Abarahaamafa miqínoo máridanoofau Ánutuna áfusaa narí andeeqáranara asasini. Sía amana narí ásasírafa márinau, Mooseena ákarakinaa ufa minára maaqí qínoo máridanoo. Ánutufa Abarahaamánara qinau anée moómoosa níkau-saikina márinannanoo.

Miqí qunára Abarahaamafa iriséenoó óo kúqaa kambíqaannoo fee qímasee narí írirana Ánutuna miufánasaa rusíseenoo afaaqa quqásee kísaaqasaa rakísi marínau. Ánutufa miná qáfamaseenoó Abarahaamanara óo Abarahaamafa qiní ufasáa aní írirana rusímarianafa máriananoo andeeqárafa máriananoo fee qinau, minára

Abarahaamafa sía narí andeeqáranara narásasírafa márínau.

⁴⁻⁵ Faiqí moó fannoo moo fásiqa aináinamá isáinanoo aináina ákoofa miná feefaurú ámiannoo. Áminanoo sía káqi fífau qímiifoo qíannoo, narí miná aináina kadáapirina ákiaqara áminoo. Faiqí moó fannoo sía narí kadáapirinasaa andeeqáranara máraidanoo káqi narí írirana Ánutuna ufasáa mundímarina Ánutufa miqí marí fasiqana káqi maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqáidanoo. Ánutufa faiqí faiqí áaqee maríasara andeeqárausee qímarifa máridanoo faiqí ánaaseeuqa sía náriqa kadáapirifa, káqi mi-ufánasaa nári írirana rusísainna fasiqa anaaseesa Ánutufa narí andeeqáranaki mara quqánnisáannoo. ⁶ Ánutufa áaqee marú fasiqa anaaseesa sía nárínau, misára andeeqára fasiqa anaaseera foora káqi maréeqee narí andeeqáranaki quqánau. Dafidifa minára maaqí qímasee ákara rinau.

⁷ Ánutufa mandáinaina ákiaqara minínnisoo fasiqa anaaseesá firaaqóo asasídaqa. Nári mandáinaina Ánutufa rafáaqafusoonara asasídaqa.

⁸ Ánutufa nári mandáinaina ákiaqara sía irisée náruanoo, miná ákiaqara aunúsee sía kafáa minára ufa qíannoo. Miqíra fasiqa anaaseeuqa minára irisée asasídaqa. Dóo Dafidifa miqímmasee ákara rinau.

⁹ Dafidifa mi-asisiráusara Yuda máqannaasará kai fee fée qinau. Sía miqínoo máridanoo. Ánaamuru máriasa faqa asasifándia foo qinau. Qinée Pauroosa fáasai Mooseena ákarakinaana Abarahaamanara qúnafa maaqímmínoo máridanoo. Abarahaamafa Ánutuna ufa irisée narí írirana minásaa rusísoonara Ánutufa minára kai irisée miná maréeqeenoo narí ándeeqáranaki quqánau. ¹⁰⁻¹¹ Yáiree fee Ánutufa narí andeeqáranaki quqánoo fee inau. Abarahaamana fáinanduqu sooqóo fee miqínau

sía fáinanduquaqoo fee miqínau. Sía fáinanduqira qoo mi-fasannái maréeqee quqánau. Abarahaamáfa Ánutuna ufasáa narí írirana rusísoonara Ánutufa maréeqeenoo narí andeeqáranaki quqáseenoo miná kooroo íanifeera Abarahaamanara fáinanduquannee qufanoo miqínau. Miqí kai ínoo Abarahaamafa aiqáma Ánutuna ufasáa írirana rusíranannai Ánutuna andeeqáranaki kéeqee marúsa níkoofaikinoo márinau. Miqí kai ínoo sía fáinanduqirausa nári írirana Ánutuna ufasáa rusísoosa Abarahaamáfa misá níkoofaikinau.

¹² Sía fáinanduqirausa faqa fáinanduqirausa faqa níkoofaikinoo márinau. Fáinanduqirausa Yuda máqannaasa sía minára irisée Ánutuna andeeqáranaki kéeqaidaqa, misá nári nikeekú nikaakú Abarahaamafa máriundée kai íqa sía nári fáinanduqiranara iriséeqa nári írirana Ánutuna ufasáa rusísoosa Ánutuna andeeqáranaki kéeqeeffaranoo. Abarahaamafa sía fáinanduqiraqoo narí írirana Ánutuna ufasáa rusínau. Maqee fáinanduqirafa mifá máriundéemmiqa.

Abarahaamafa narí írirana Ánutuna sáa rusísoonara qíma afeekaíkirana máranau.

¹³ Ánutufa maa-maqa maaqánara Abarahaamafa narí áiku ásauku sáimbaqa maqa máaqa fee qínoo qímafeekaíkinau. Sía Abarahaamafa Ánutuna sándufamau andeeqásee finoofau miná akiaqara maqa máaqa qíma afeekaíkirana máranqofáuinau. Mifá Ánutufa ufasáa narí írirana rusísoonara minára kai Ánutufa miná maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqáseenoo maqára qímafeekaíkinau. ¹⁴ Ánutufa narí nímaninna ainaina Kannaana máqa maaqa faqa asumu márirana faqa narí sándufamau kadápirumasee fímariasa kai níminanoofau faiqí nári írirafa miná ufasáa

mundírafa fífau kámambuannoo Ánutuna ufa qíma afeekaikíra ufa faqa fífau márídanoo sía dadaaqíannoo. ¹⁵ Sándufa fannoo Ánutuna áranaqarana maréeqeenoo faiqísaa quqáidanoo. Sándufa márinnaqoo kai sándufa rukíarafa máriannoo. Sándufa sía márinnaqoo miná rukíarafa faqa sía miqóo máriannoo.

¹⁶ Qinée Pauroosa Abarahaamanara kafáa qídaqa. Ánutufa nímianinna ainainara Kannaana máqa maaqa faqa asumu márirana faqa qíma afeekaikírafa Abara-haamafa Ánutuna ufasáa írirana rusísoona mínásaa mundínoo márídanoo. Miqíunara Ánutufa nímianinna ainaina maa-maqána faqa asuma márifandínnana faqa Abarahaamana narí áiku ásauku faqa misásaa óonu aruakínausa faqa káqi nímira ainainara foora máriannoo. Sía Ánutuna ufaki kadáapírumasee fímariasaindí kai mi-ainaináusa márifaranoo Abarahaamána aanna rée maríasa, Ánutuna ufasáa káqi írirana rusímariasa mis-áindi faqa mi-ainaináusa máriannoo. Maasá Ánutuna ufasáa rusímariasa níkoofa Abarahaamafa márídanoo. Maasá miná aanna rée maríasa kai miná áiku ásauku márídaqa.

¹⁷ Ánutuna óoqeenaa ákara minára faqa maaqí qinoo márídanoo.

Qinée aní Abarahaamana maréeqeeqa moómoo máqannaasa níkoofaikíaneera quqéeqa.

Dóo maasá mi-ufána iriséeqa maaqímmídaqa, Abara-haamafa narí írirana rusísoo Ánutufa narí qímafeekaíku-nara ánoonee qídanoo. Mi-Anutúfa kúqirausakinaana maréeqee káqi máriranaki quqée marífa márídanoo miná úfa fannoo qufanoo sía máru ainaináfa kambíqanau. ¹⁸ Abarahaamafa náuraiqi kúqiara foora ínoo márufanoo Ánutufa moómoo maqannaa níkoofaikíaneera qímamu-

fanoo Abarahaamafa miná ufasáa írirana rusíseenoo sía asasiaqaa íraqoo asammáseenoo áfeesinau.

Minára mifá kúqaa moómoo maqannaa níkoofaikamám-binau.

Óoqeenaa ákara minára maaqímminoo máridanoo.

Anísaa aniaruakínausa moómoo márifaranoo.

¹⁹ Ánutufa mi-ufána Abarahaamana qímamu aukwana kúqirana adeedí rámasee wan handeeréeta aukwana adeedí rámasee márinoo narí ánaaqá Saraqana faqa faiqi máqara áukuana óoqai uqanna taikáfufanoo márúnara ámiqimasee iriséenoo, Ánutufa faiqi ánaaqiara qímamunara iriséenoo sía Ánutuna ufa afaimmá quqánau, káqi miná írirafa miná ufasáa írirana rusísee kúqaa kambíqaannoo fee qímaseenoo márinau. ²⁰ Abarahaamafa narí Ánutunasaa narí írirana rusíqoofa sía quqásee finau, sía mifá Ánutuna ufara qaara aundura írinau. Abarahaamafa narí írirana Ánutunasaa rusísoofanoo quándakinoo Abarahaamana afeeka ámufanoo faiqi kambíqaaninanara Ánutunara asasinau. ²¹⁻²² Ánutufa qímamu úfanara Abarahaamafa afeekaikámandeenoo Ánutunara kúqaa afeeka máridanoo qímiannoo fee qímasee asasinau. Ánutufa Abarahaamana mi-irirána qáfamaseenoo dóo minára Abarahaamana maréeqeenoo andeeqára fasiqa fee qinau, Abarahaamafa narí írirana Ánutunasaa rusísoonara minára andeeqárafée qinau.

²³⁻²⁴ Andeeqára fee qu úfafa sía Abarahaamanara kaifau miqí qímasee ákara rinau, maasára faqa ákara rinau. Maasá Karaambáíqa Yísufa kúqiranakinaana uqéeroonasaa írirana rusímarinau maasára faqa ákara rinau. Maasá Ánutufa maréeqeenoo andeeqára fasiqa ánaasee kíaninausa maasárammákara rinau. ²⁵ Ánutufa Yísuna maréeqeenoo maasá áaqee marúnnanara faiqi nísaukuki nimisoofaqa kúqaríqau. Maasá Ánutuna áfusaa

andeeqárausa máriaqee qímasee kúqiranakinaana Yísuna uqéeranau.

5

Ánutuna áfusaa andeeqáranaki márirafa.

¹ Maasá qeeqá írirana Ánutunasaa rusíseeqa márianara dóo maqee sía Ánutuna áranaqaranaki áanóo iranaki máridaqa Ánutufa narí andeeqáranaki quqáqisóofaqa minára dóo maqee miná asooáranaki ámiqiranaki máridaqa. Ánutuna ásauku mundírana maasá karaambáiqqa Yísufa minánnai kai mi-asooáranaki máridaqa. ² Yísufa maasára kúqiranannai faqa maasá qeeqá Yísuna ufasáa írirana rusísaunнанannai faqa Yísufa maasá maréeqee Ánutuna káqi áfaariranaki quqásaifaqa maasá maqee minakí kíkíqíqa máridaqa. Minakí máridaqa, kásooqaaqee innaarúnai aréenarana náida qímiannoo minára írídaqa asasídaqa áfeesídaqa susúidaqa.

³ Sía minára kai asasídaqa maqee márianaki ummaara oosana oosanakina máridaqa minakí faqa asasídaqa. Mandáinaina ummaara dárinaqa mi-ummaaráfa sía ámiqimasee dárúannoo minásaaqari afeeka marasée sía dauní Ánutuna ufamáu fírarana kudoosaápaanaura.

⁴ Maasá óosana óosana ummaarakina sía umooqúkída káqi fímaríannoo Ánutufa miná qíqafamaseenoo eedóo qíannoo. Miná eedóo qíra ufa fannoo quándaki maasá qífeeqárainaa maasá Ánutuna narí aréenarana qíminánnanara asasamásee áfeesídaqa máridaqa. ⁵ Misasirána áfeesirafa sía qisaurírana qímiannoo Ánutufa narí náaquqara maraquna káqi qímimarífa máridanoo. Ánutufa narí náaquqara maraqunannái maasá naunduráki nammáriara foora narí áidírana maasá naunduráki adíaqimaqeenoo narí aréenarana náida qímiannoo.

⁶ Óoqai maasá Ánutuna andeeqáranara sía amanaikíqa óorudupiqa máriafananoo Ánutuna andeeqára áukuanasaa Yísufa maasá mandóosana máree máriafanausara maasára kuqunnímaqanau. ⁷ Faiqí moó fannoo sía moo fásiqara qimudáoo qímasee miná ámaaqa maqasée fífau kúquannoo, ábee sía fee faiqí moó fannoo moo fásiqara ámiqira fasiqara qimudáoo qímasee miná ámaaqa maqasée kúquannoo fee. ⁸ Yísufa sía maasára ámiqirausee qímaseenoo maasá qímaaqa maqaséenoo kúqináu. Maasá qeeqá mandáinainaki káqi máriafananoo ásauku mundírafa maasára kuqunnímaqanau. Míqunannai Ánutufa narí káaqa maasára ámuqisirana áidirana kooroomáseenoo maasá uqaqífíqanau. ⁹ Ásauku mundírafa maasá mandáinaina naríara máreenoo kúqinoo narí fidíka téeqinoo maasá mandáinaina ákiaqara taikóonannoo Ánutufa minánnai maasá daundurákinaana maréeqee narí andeeqáranaki innaarúna mara quqáqísánau. Ánutufa miná kúqiranara irisée taikára fáasaana narí áranaqaranakinaana kúqaa uqanna asumu maréeqeenoo quqáqísáannoo.

¹⁰ Maasá Ánutuna namuqáa márufanoo mifá narí ámaaku maasá mandáinaina árirana mároonara iriséenoo miná kúqiranannai áqoondi kámma quqáqísáifaqa máridaqa. Ásauku mundírafa kúqunannai Ánutuna áqoondi kámmbi máridaqa kafáa Yísuna káqi máriranannai mifá taikára aukwana Ánutuna áranaqaranakinaana kúqaa uqanna maasá miná áqoondiuqa maréeqee ásumu máriranaki quqáqísáannoo. ¹¹ Sía miná kai, Ánutufa maasá áqoondi kámma qímaqoonara irisée Ánutunara dúfi dúfi qídaqa asasídaqa. Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiqá minánnai maasá Ánutuna áqoondi

kíqa asasídaqa.

Adamanasáaqaraafa kúqirafa Yísunasaqaraafa findifirafa.

¹² Óoqai indaarú moodáa fasiqasáaqaraafa Adamanasáaqaraafa maa-maqa maaqánaki áaqarafa áninau. Dóo mi-aaqarána ákiaqara kúqirafa moodáa kari ani márínau. Moodáa fasiqa Adamanasáaqari aiqáma maa-maqána afaaqasása mária fasiqa anaaseesa mifá áaqoona ákiaqara misásaa faqa kúqirafa rafáaqa fínoo márufa márídanoo. ¹³ Aiqámausa áaqoonara rafáaqafínoo márídanoo Mooseena sándufa sía ani márúkamúqoo áaqarafa dóo ani márufa márídanoo. Mi-aukuanná mifasannái sándufa ákara rirana sía márúnara Ánutufa sía misá rukíaranara írinau. ¹⁴ Indaarúqaa fasiqa Adamana sáaqari mi-kamusaqá kúqirafa ániufanoo míni Mooseena raqúramínau. Mi-kamusaqá misá áaqarana Ánutufa sía írinau, kúqirafa káqi kai aiqáma máqanna káqi kai rafáaqafunnimaqanoo márínau. Sía aiqámausa Adamana aanna rámasee Ánutuna óokinaa ufa rukíaqau. Náríki moo áaqarafa káqi márúnara kúqirafa káqi kai rafáaqafunnimaqanoo márínau. Adamafa kásooqaaqee kambíqaanina fasiqana Yísuna kíkiqusirafa márínau.

¹⁵ Miqandá sía amana amana kái márídaqa Ánutuna káqi nímira ainaina Yísufa sía Adamana áaqarafara foora márídanoo, mifá áaduma márídanoo. Dínni kúqaa faiqí moómoosa mi-moodaa fasiqána Adamana áaqaranaki kúqiqau. Miná dínni Ánutuna káqi áfaarirafa Adamana áaqarana úraaqáranoo márídanoo. Ánutuna káqi nímira náaru márirafa moómoosa nímufa moodáa fasiqannai áfaaramandee náaru márirana nímufa mifá faqa Adamana áaqarana úraaqárarafa márídanoo. Mi-moodaa fasiqáfa Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa márídanoo.

¹⁶ Ánutufa áfaaramandee náaru márirana nímianin-nafa moodáa fasiqa Adamana miná áaqarana úraaqáranoo máridanoo. Mi-ooreeqarána faqa mi-uriqaráfa faqa miqandá rainárafa maaqímminoo máridanoo, dínni mi-moodaa fasiqána narí moodáa kari áaqamásoona aki-aqara Ánutufa nímaarusira ufa quqáqoofa máridanoo miná dínni faiqí ánaasee moómoosaki áaqarafa kambíqafi marufanoo Ánutufa sía minára nárinau, káqi narí áfaarinoo níminoo qinau, dóo andeeqárausa máriafanoo nímaarusira ufa dóo taikéeno fee qinau. ¹⁷ Qinée kúqaa ánoona ufa qímannimiana. Kúqaa moodáa fasiqa faiqi Adamana miná áaqarana ákiaqara kúqirafa kambíqeenoo aiqáma maa-maqa maaqána afaaqasása mári-asa kúqirafa óosana araséeno mandá rakisira rakísinnimaqaidanoo márifa máridanoo. Mi-ufána dínni kúqaa moodáa fasiqasáaqaraa aináinirafa ásauku mundírafa Yísufa miná aináinirafa Adamana úraaqáranoo máridanoo. Faiqí ánaasee Ánutuna rairaaíra áfaarirana faqa miná káqi nímira andeeqáranana faqa máree maríasa misá Yísufa ásauku mundíranannai sía Adamana kúqiranaki márifaranoo innaarúnai káqi máriranaki afeekaíkirausa márifaranoo.

¹⁸ Dínni moodáa fasiqa Adamana óosana maaqímminoo máridanoo, mi-moodaa fasiqána áaqaranasaa faiqí ánaasee aiqámausa kúqira ufa ámeemaanai márídaqa. Miná dínni miqí kai másee moo fásiqa Yísuna moodáa kari andeeqáina akiaqara kúqira ufakinaana idukúeeqeenoo káqi máriranaki quqáidanoo. ¹⁹ Dínni moodáa fasiqa ufa rukíarana ákiaqara faiqí ánaasee moómoo áaqaranaki áqufiqau. Miná dínni miqí kai másee moodáa fasiqa Yísufa Ánutuna ufamáu firana ákiaqara moómoo fasiqa ánaasee Ánutuna andeeqárausaikiqa márifaranoo. Minára qinée Pauroosa qíqa, (Yísufa óoqeenaa Adamana kíkiqusirafa

márinau foo qídaqa.)

(Mooseefa sía kambíqoo kamuqoo miná sándufa sía márufanoo faiqí ánaasee nári mandáinainara mána mána ímariqau.)

²⁰ Ánutufa narí sándufa nímaarusira ufa Mooseenasáa nímufaqa nári mandáinainara írufanoo firaanáikinai, miqínoo firaanáikianífeera Ánutufa áminau. Faiqí ánaasee mandáinaina firaaqóo óoru fímarufanoo Ánutuna áfaarirafa miná áakaarinni óoraaqareenoo óoriqaranoo márinau. ²¹ Dínni áaqarafa kúqiranannai aiqáma maasá rafáaqa fídanoo miná dínni miqí kai másee Ánutuna áfaarirafa Yísuna andeeqáranannai maasá rakísiqímaqaidanoo qífíqeeqeenoo innaarúna asumu máriranaki quqáqisáidanoo. Ánutuna ásauku mundírana maasá karaambáíqa Yísunannai qífíqeeqee quqáidanoo.

6

Mandáinainakiqari kúqiara foorámmidaqa.

¹ Ánutufa narí áfaarirana maasá qímunara minára náqi fee qianáuree. Maasá maaqí qímasee áaqamasee qianáuree, maasá mandáinaina áaqaranaki káqi mári-ananoo Ánutufa miná minnísaina áfaarirafa firaanáikee íannoo fee qianáuree. ² Óo sía uqanna maasá miqí qianáura Yísufa aunírira saqarisaa kúqinai, maasá miná faqa kúqiira foora íqa márunnanara maqee mária mandáinainakiqari kúqiira foora íqa márídaqa. Náqimásee maqee mári mandainainaki fuanáuree dóo kúqiara foora íqa márídaqa.

³ Ínnee maa-ainainnára ámiqímasee íridee sía fee íridee. Maasá Ásauku mundírana Yísuna áuqusaa nammári máraafannaqoo maasá Yísuna sáimbaqa narí kúqiranaki kéeqeeqa nammári miná kíkíqa ususéeqa

máreeqa. ⁴⁻⁵ Maasá nammári máraafannanannai maasá Yísuna namufaqa qíkundeera foora íqa narí kúqirana náida qímidanoora foora qinoo, miná ákoofa narí káaqa aréenara afeekannái narí ásauku mundírana kúqiranakinaana mara fíndifuna, maasá miqí kai másee maasá fúka máriranaki máriaqeera qínoo maasá kúqiranakiqariara foora fíndifumáqisanau. Maasá Yísuna faqa kúqíqa moodáanaki kámmidaqa miqíkaimasee miná faqa fíndi fíqa miná moodáa káqi máriranaki márianaura. ⁶ Maasá maa-ainainná írídaqa, maasá mandá márira nírana ámeemaanai márídaqa. Dóo maasá minakíqari idukúanifeera Ánutufa maasá maréeqeenoo ásauku mundírana faqa aunírira saqarisaa kuqánnarinau. Maasá sía kaifáa óoqeenáa márirana máraqa nuaqéerau miqínau. ⁷ Miqínoo márifaqa maasá minára maaqí qídaqa, faiqí moó fannoo kúqinanoo miná mandá márira nírana miná afaaqasáa qaraafa idukúannoo sía kafáa amana minakí núannoo. Maasá Yísunasaimbaqa kúquafannanara miqí qídaqa. ⁸ Maasá Yísuna faqa kúqiranaki kéeqaafanausee qídaqa maasá miná faqa fíndifi máriraree qídaqa.

⁹ Maasá ásauku mundíranara dóo kúqiranakiqari fíndifinoo sía kafáa kúquannoo míqunara kúqirana afeeka sía kaifáa rafáaqafuannoo fee qídaqa. ¹⁰ Miná kúqirafa mandáinaina ákiaqara árirafa moodáa kari kúqunara sía kaifáa maa-maqánasaaqaraa mandáinaina fannoo miná rafáaqafuannoo. Dóo maasá mandáinaina miná rafaaqafirana faqa, kúqirana faqa dóo taikéeno. Dóo maqee fíndififa miná márirafa Ánutuna faqa márídano. ¹¹ Ínnee mi-irirána marasée maaqímandee íríaqa. Maasá mandáinainaki márídaqa kuqufíqa dóo sía minakí márídaqa maasá faqa kúqirausa márídaqa dóo maqee ásauku mundírana Yísuna faqa kúqiranakiqari fíndi fíqa miná faqa Ánutuna káqi máriranaki márídaqee qídaqa.

¹² Minára maqee mandá márira nírana fannoo sía maasá qifaaqa rakísiqimaqaannoo, qáoo qiaqa. Sía maasá faiqí faiqi mandá nídiranamau fuaqa. ¹³ Mandá óosana moó ínni qumárainaga sía ínniqa nífaaga minakína eedóo qímasee quqáaga. Sía miqíaga maaqíaga, ínnee kúqiranakiqari fíndifi maríasara foora aiqáma nífaaga eedóo qímasee Ánutuna áramandunnai rúmafifannoo miná ínni nífaaga maréeqeenoo narí andeeqára saikáki quqáanifeera miná áramandunnai ínneeqa nífaaga quqáaga. ¹⁴ Maqee ínnee sía Mooseena sándufa nímaarusira ufa ámeemaanai máriafannoo ínnee Ánutuna áfaarirana ámeemaanai máriafannoo minára mandáinaina fannoo sía ínni rafáaga fúannoo.

Andeeqára oosanaki rumbáqa márídaqa.

¹⁵ Maasá sía Mooseena sándufa nímaarusira ufa ámeemaanai márídaqa Ánutuna mandáinaina minnísara áfaarirana ámeemaanai márídaqara qiqá mandá óosanaki káqi qifaaqa quqásee máraanauree. Óo sía uqanna. ¹⁶ Ínnee maanára írídaqa maasá Yuda máqannaa óoqeenaa óosana írimariafannoo, maasá akaqáusa karafúsara foora moo fásiqa qeeqá qifaaqa amisée miná aináina áuqamaisaídaqa. Yáfasiqanee aináina máisánauree, mi-fasiqána qeeqá qifaaqa miná áramandunnai quqásaanannoo mifá qiní rakísi qimaqainaga miná ufara eedóo kai qianáura. Qinée mandá oosara faqa Ánutuna ufa íriranara faqa miqandára qídaqa. Ínneeqa nífaaga mara máree mandá oosana ámeemaanai quqásaiwannoo ínni maréeqeenoo kúqiranaki quqánnisáannoo, miqóoqari miná dínni Ánutunai ubeekámafi minúfara eedóo qímasaiwannoo mifá narí ándeeqáranaki quqánnisáannoo.

¹⁷⁻¹⁸ Óo Ánutunara dúfi dúfi qiaqa. Ínnee óoqai mandáinaina ufa ámeemaanai márusa máriafanoo maqee ínnee ínneeqa aiqámausa naunduránnai qinée Pauroosa qímannimuna naamúaqira anoona ufa ámeemaanai máriafanoo minára ínnee mandá rumbáranaki márufanoo Ánutufa idukúnnisoofaqa miná andeeqára rumbáranaki fuafanoo. ¹⁹ Ínneeqa faiqí faiqi sía afeeka írirana faqaasa máriasa máriafaqa qinée Pauroosa káqi maa-ufána ínneeqa írimariana amana kái qímannimianaqa íriaqeera qímannimidaqa. Óoqai ínnee ínneeqa nifaaqa faiqí faqa ánaasee faqa naríara naríara fanandírana faqa óosana óosana mandainaina faqa moó faqa moó faqa áaku aakummáfi-faqa máriafanoo miná áramandunnai kai ínneeqa nifaaqa quqásaafanóo dóo maqee miqí kai íqa ínneeqa nifaaqa aiqáma andeeqára oosanamau fímariana áramandunnai quqásee máqeeidaqa náaquqara andeeqara máriranaki máriaqeera.

²⁰ Óoqai ínnee mandá oosana rumbáranaki máridaqa sía andeeqára ummaara ámeemaanai máriqau sía minára írimariafanoo. ²¹ Mi-manda ummaráfa óoqai máriunara maqee nisaurí maríafanoo. Ínnee mi-mandainaináki máridaqa minakíqari nánee moo ámiqira ainaina máreeusee. Maqee minára iriséeqa óoqai máraafannainainara nisaurírainaina máraqiafanoo qí-daqa. Mi-manda oosanamaú fífiúfa kúqiranai kai ubeekée marínau. ²² Dóo maqee ínnee mandáinainakíqari idukíqa máriafanoo Ánutuna rumbáranaki kéeqafi máriafanoo. Dóo ínnee miqíunara ínne márirafa aiqáma dóo mináindi kákai máfi máriinaqa taikára aukwana innaarúnai márirana ínne nímiannoo. ²³ Dínni mandá óosana fannoo narí aináinímariasá náarama quqáseenoo narí aináinirana ákiaqara feefaurú nímidanoo mi-feefaurúfa kúqirafa kai márídanoo. Kafáa miná dínni Ánutuna káqi

nímira ainaina innaarúnai náaru márirafa sía aináinirana akiaqara máridanoo, miná ásauku mundírafa maasá karaambáiqá Yísufa miná faqa moodáanaki kiqa máriidaqa miná namufaqa innaarúnai náaru márirana káqi nímirafa máriannoo.

7

Mandóosanakíqari maqee Yísuna findifiranaki máriidaqa.

¹ Óo qiní qíkaqaafasaa Roomma máqannaa máriasa qinée Pauroosa maqee ufa qímannimirara ínnee ámiqimasee írimaru úfana qímannianaaura. Faiqí ánaasee sándufa faqa Mooseena sándufa faqa faiqí ánaasee kúqiqa mi-sandufána sía írifaranoo. Káqi máru kamuqoo misá miná irisée miná ámeemaanai máriidaqa. ² Nimundára fasiqa anaaseera foora sánda ufa ámeemaanai máriidaqa. Mi-anaaseená afaaqi káqi márinanoo mi-anaaseefá narí afaaqindíri sánda ufa ámeemaanai máridanoo narí afaaqisáa atooqánoo máriannoo, afaaqi kuqu fínanoo miná ánaaqa fannoo káqi fífau máriannoo sía sándufa ámeemaanai máriannoo sía narí afaaqisáa atooáannoo. ³ Mi-anaaseená afaaqi káqi márinanoo quándaki moo fásiqa mairainnana qúmmuarimari anaasee fee qifáranoo. Miná afaaqi kuqufínanoo sándufasaaqaraafa dóo idukínoo máridanoo, quándakinoo moo fásiqa mairainnana sía minára úmmuarimari anaasee fee qifáranoo.

⁴ Dóo ínnee qiní qíkaqaafasaa ínnee faqa Mooseena sándufa ámeemaanai máriasa dóo innisaimbaqa qifaaqa fannoo Yísuna sáimbaqa kúqinau. Dóo mi-kuqiránakiqari miná Yísuna namufaqa fíndifiqa mináindikiqa Ánutuna aináiniranaki andeeqásee ánoona ainaina ímarinakina máriaqeera máriafanoo. ⁵ Óoqai maasá qeeqá faiqí faiqi íriranamau mánoo manaa íqa fímariafananoo Mooseena sándufa aniréeno maasá mandá oosana afáurammeeqee

mara uqéera kikiqá máseenoo quándakinoo maréeqeenoo kúqirana ámeemaanai quqáqisánau. Minára Mooseena sándufa nímaarusira ufa fannoo maasá karafúsara foora rumbáqimaqanau.

⁶ Dóo maqee íriaqa, maasá Yísuna faqa kúqiara foora iqá márídaqa maasá karafúsa rumbáqa mári- anasaaqari idukúaki márídaqa sía kafáa óoqeenaa mári- ranaki fuanáura. Maasá Mooseena sándufamau fúannana mifá maasá mandáinaina mara uqéera quqáannoo minára mi-maú sía fuanáura, fúkamau Ánutuna maraquna aatata fuanáura.

Sándufa fannoo paqúrimma qímifaqa qeeqá mandáinaina káqi máraidaqa.

⁷ Minára maasá Mooseena sándufara mandáinainafée qianáuree. Óo sía miqínoo máridanoo. Mooseena sán- dufa ínnee moosá aináinara sía nímuqusianifée qídanoo sía miqínoo márínaqa qinée moosá aináinara qímuqusí- marína miná áaqee unóo qunára sía irini mána mána kaimmúnaiqini. Minára Mooseena sándufakinaafa dóo kooroomándeé mandáinainara qímaqimifaqa qisauríqa.

⁸ Mooseena sándufa fannoo moosá aináinara sía ní- muqusiaqee qínoo márifanoo qiní mandá irirafa irisée quándakinoo firaaqóo moosá aináinara ámuqusidanoo. Minára sándufa sía máru kamuqoo mandóosanara óon- umafi irirafa kúqinoo márufaqa mána mána ímariafan- nana.

⁹⁻¹⁰ Mooseena sándufa sía máru aukwana sía faiqí ánaasee nárufaqa sía kúqiara foora ímariqau káqi mári- daqara foora ímariqau. Mooseena sándufa nímaarusira ufa kambíqafufaqa misá naundurái mandá óosana uqéera níminoo nárinau. Miqímandaifanoo Ánutuna káqi márira nímira ufa fannoo kúqirana kai níminoo. ¹¹ Misá naunduráki mári mandainaina fannoo misá náríra

rakísinoo márifanoo Ánutuna sándufa aniraifanoo miná qumáreenoo minánnai misá naru quqéeno.

¹² Mooseena sándufa faqa Ánutuna naamúaqira ufa faqa andeeqárafa náaquqarafa ámiqirafa márídano.

¹³ Ámiqira ainaina fannoo fee misá kuqá nárínoo fee qianáuree. Óo sía miqínoo márídano. Misá naundurákinaa mandáinaina fannoo kai ámiqira ainaina mara máreenoo minánnai misá nárínoo. Miqí mándainano misá naundurákinaa ánoona mandáinaina akooqóo kooroo íanifeera miqínoo. Dóo mi-mandainaináfa Mooseena sándufa sáaqari innooqéenoo firaanáikinoo márídano.

Maasá qiqá daunduráindaraa írirafa óonu rarisee ani rarisee idano.

¹⁴ Qinée Mooseena sándufara kúqaa innaarúnaindaraa ainainee qídaqa. Qíní daundurákinaa mandainaina fannoo aináinira fasiqara foora qíní feefaurúmmeeqeenoo naráramandunna quqáqisáqaisa miná rumbára saikáki márídaqa. ¹⁵ Qinée mi-saikánaki márídaqa qeeqá áuqee marúnna saikóosanara faqa sía írídaqa.

Qinée ámiqira oosanara dídimarina márararee qídaqa sía márídaqa. Qinée dapi mandá óosana fídiqaaira oosana kai márídaqa. ¹⁶ Qíní írirafa qíkooqéemari mandoosanna márídaqa Mooseena sándufa fannoo qíníara áaqee máriifoo qímasaifanoo qíní írirafa faqa miná írirafa faqa moodáaqoo apínoo márifaqa. Óo Mooseena sándufara ánoona máriifoo qídaqa.

¹⁷ Miqídaqa sía qeeqá maraqunafáu mi-manda oosanná márídau. Mandáinaina fannoo qíní daundurái márifa mifá qíní qifeeqáraifaqa mi-manda ainainná márídaqa.

¹⁸ Qeeqá daundurákinaafa ámiqira oosanna máraannee qifaqa qíní írirafa anúqidanoo sía amanaikídanoo. Miná írídaqa maaqí qídaqa qiqá faiqí faiqi qímuqusaki

ámiqiroosanna sía minakí márifanoo fee qídaqa.
¹⁹ Ámiqiroosanna áuqararee qímasaidaqa miqóoqari quándakifaqa qíkooqéemari mandoosanná kai áuqaidaqa.
²⁰ Qinée qiní qíkooqéemari mandainaina áuqaananoo sía qeeqáfau áuqaidau qiní daundurákinaa mandáinaina fannoo miná áuqaidanoo.

²¹ Qinée ámiqira ainaina íraree qúnanoo mandáinaina kai qiní dóorinni aniraifaqa miná kaimma áuqaidaqa. Misandáfa kai qiní daundurái írirana qímidanoo. ²²⁻²³ Qiní qímuqusa óokina Ánutuna sándufara asasídanoo qiqá qifaaqáki mári manda ainaina mifá kai qiní raíneeqeenoo narí rumbáranaki quqáidanoo. ²⁴ Qiqá mandá qifaaqa fannoo qiqá daundurá maréeqeenoo kúqiranaki quqáidanoo. Óo qinée nánaree káaqa mandáinainaki márídee firaaqóo dóori runídee. Qeeqá qifaaqa qimana námufaqa kúqiranaki fúananoo yáfee anirée minakínaana qiní qimana maréeqee káqi náaru máríranaki quqáqísáannoo fee.

²⁵ Óo dúfi dúfi Ánutufa narí ásauku mundírana Yísuna maasá karaambáiqannai qiní maréeqeenoo náaru máríranaki quqáqísáannoo. Dóo maqee qinée minára maaqí qídaqa. Qiní márirafa maaqímmínoo márídanoo qeeqá qímuqusa daundurákinaa írirafa Yísunannai kai Ánutuna sándufamau fídaqa qeeqá faiqí faiqi mandá nírana márírana mandáinaina sándamau fídaqa.

8

Ánutuna maraquana fannoo maasá daunduráki dadaaqifaqa andeeqásee márídaqa.

¹⁻² Maasá Ánutuna ásauku mundírana Yísuna faqa moodáanaki márifanoo Ánutuna maraquana fannoo káqi márírana nímmínoo kúqirana mandá sánda faqa mandá

óosana faqa minakí márunnana idukúqisaifaqa máridaqa. Minára maqee ásauku mundírana Yísuna faqa moodáanaki máriasa sía Ánutuna kúqira ufa ámeemaanai máridaqa.

³ Mooseena sándufa nímaarusira ufa sía amana maasá uqéereeqeenoo maasá faiqí faiqi maasá márirafa kudoosaápaunanoo minára sía maasá uqéeraqiseenoo. Mooseena sándufa kadíqoofanoo miqóo Ánutufa moo óosanannai ánoonaikinau. Mifá narí ámaaku aqiqoonánnai maasá faiqí faiqi naundurákinaa mandainaina árinau. Yísufa faiqí faiqi naundurákinaa manda ainaina maráquanifeera narí faiqí faiqi fooqánaikámasee aqiqoofanoo qúminau.

⁴ Maasákiqari akaqáusa sía faiqí faiqi íriranamau fímariasa Ánutuna maraquna sándufamau fímariasa maasára Ánutufa qíqafeenoo sía maasá andeeqárafa Mooseena sándufa amana óoru máridanoo, óoreeqanoo máridanoo. Ánutufa miná qáfamaseenoo maasá andeeqárafa Mooseena sándufa amana kai óoru fúanáfee qímasee narí ámaaku aqiqoofanoo qúminau. ⁵ Faiqí faiqi naundurákinaa mandá íriranamau fímariasa nári naundurákinaa írirafa náriqa rafáaqafunnisáifaqa mi-maú fídaqa. Ánutuna maraquna ufamáu fímariasa maraquna áidimari ainainafa misá nitikúraki kéeqafi rakísi qumáraifaqa mi-maú fídaqa.

⁶ Faiqí faiqi nídimari manda ainaináfa aní átikuraki rakísinana kúqirannai ubeekanóo máridanoo kafáa miná dínni Ánutuna maraquna fannoo narí ádirafa aní átikuraki rakísinana mifá aní maréeqeenoo káqi máriranaki faqa asooáranaki faqa ubeekáma amaqaánnoo. ⁷ Faiqí faiqi mandá nídirafa nitikúraki rakísimarisa Ánutuna namuqáakammiqa máridaqa, sía Ánutuna sándufamau

fídaqa, fídaqau sía amanaíkiqini. ⁸Nári faiqí faiqi íriranamau fímariasa sía amana Ánutuna ádiramau fífáranoo.

⁹Ínnee Roomma máqusai máriasa qini qíkaqaafasaauqa ínnee sía miqímariasa Ánutuna maraquna fannoo ínikina márifaqa ínnee sía faiqí íriranamau fímariasa máriafanoo ínnee maraquna ufamáu fímariasa máriafanoo. Ásauku mundírana maraquna síaifa sía mináindi máridanoo.

¹⁰ Ásauku mundírafa ínni naundurái namum-máqainaqa miná maraquna fannoo ínni nifaaqa mandáinaina fannoo nárinoo márinnana sía minára íridanoo qáfaidanoo Yísuna kúqiranara iriséenoo káqi márirana ínni nimana káqi nímidanoo.

¹¹ Ánutuna maraquna fannoo Yísufa kúqiranakinaana marafíndifinau. Yísuna mara fíndifu maraqunafá kai ínni faiqí nifaaqa kúqiqa márifanoo kásooqaqee mi-kuqirána uqéereeqeenoo káqi márirana nímiannoo, narí maraquna ínniki márinnanannái miqíannoo.

¹² Óo qini qíkaqaafasaauqa maasá moo úmmaara ámeemaanai márídaqa maasá faiqí faiqi mandá nídirana ámeemaanai sía márídaqa. Yísuna maraquna úmmaara ámeemaanai márídaqa. ¹³Ínnee maqee faiqí faiqi íriranamau fíqa dóo kúqifaranoo. Ánutuna maraquna ufa irisée minánnai ínnee ínneeqa mandá óosana kúqaruséeqa ínnee sía kúqifaranoo káqi márifaranoo. ¹⁴ Ánutuna maraquna fannoo nífiqee fímarisa Ánutuna faiqi námu márídaqa. ¹⁵ Ánutufa narí nímiimari maraqunafa sía ínni mandá rumbáranaki quqáseenoo rufíarana nímiannoo, mifá sía miqídanoo maaqímmiannoo ínni maréeqeenoo ínni Ánutuna faiqi námu kámmasainaqa miná afeekannái kai qifaaqa quqásee maasá Ánutunara maasá qícoonée qídaqa. ¹⁶ Ánutuna maraquna fannoo anirée maasá qeeqá maraquna minásaa ootúpamásaannanara maasá

maraquna qímamida maaqí qídanoo ínnee Ánutuna faiqi námu máriafanoo fee qídanoo.

¹⁷ Ánutufa narí faiqí ánaaseera ámiqi amiqira áinaina afeeda máqimaqáina maasá miná faiqi námu márianara minára maasá mifá innaarúnai quqánnimaqáqai qumiasana kásooqaqee máraanaura. Ánutufa narí ásauku mundírana ámaqaqai qumiasana faqa máridanoo mifá miná faqa maasá mirínni innaarúnai náida qímiannoo. Maqee mária aukuana ásauku mundírana kúqira aupurarana dadaaqí máraananoo innaarúnai miná káaqa aréenarana faqa náida qímiannoo.

Maasá aupúranaki máridaqa Yísuna káaqa qárana áfeesida máridaqa.

¹⁸ Maqee mári aukuana Yísuna kúqu aupurarana dadaaqí márainafa faqa maasá óosana oosana ummaara márainnana faqa káqikaafa máridanoo, kásooqaqee innaarúnai narí aréenarana náida qímiáninafa qáfaananoo firaafá uqanna máriannoo sía maqee aupúranara qianáura fífau ainainara foora máridanoo.

¹⁹ Ánutufa áuqu quqóo ainaináusa innaarúnaindaraana faqa maqásaaqaraana faqa mi-ainaináusa aiqáma moodáanaki káaqa aupúranana máridaqa Ánutuna faiqi námu faiqí faiqi misá kúqiranakiqari fíndifiranara áfeesidaqa. Misá káaqa firaaqóo minára áfeesida máridaqa. Maasá Ánutuna faiqi námu sáimbaqa putaa íranakiqari idukúaqee qímasee káaqa áfeesidaqa. ²⁰ Innaarúnai faqa maqásaa faqa mári ainaináfa aiqáma putaa ínoo mandáikinoo rakéeinoo madaapeekámmidanoo. Sía narí kai miqídanoo Ánutufa narí qímaqoomáu fídanoo miqídanoo. Ánutufa mináuqa faqa faiqí nárira ufa ámeemaanai quqáqoosa máridaqa madaapeekídaqa. Mi-putaaira mariráfa

qumaarándanoo máridanoo miná aufadára ufa faqa máridanoo maaqímminoo máridanoo. ²¹ Aiqáma mári ainainafa narí putaa kíqari kásooqaqee idukúfuannoo. Idukúfinoo Ánutuna faiqi námu nári idukíranaki faqa idaaqíra aréenaranaki faqa kéeqafi moodáanaki márifaranoo.

²² Óosanasaqari aiqáma Ánutufa áuquqoo ainainafa ánaasee inaamúnai aupúrida ikíraqée maríanara foora maqee putaa írafa ummaarándanoo máridanoo. ²³ Sía áuquqoo ainainafa kai aupúridanoo maasá faqa qeeqá faiqí faiqi mandá márira nírana aupúrarana aupúridaqa, kásooqaqee Ánutufa firaa qumiasana maasá innaarúnai qímiannoo, maqee óosana arasée nímira ainaina narí maraquana nimiqoosá márídaqa. Maasá Ánutunara áfeesidaqa aupúridaqa mifá maasá aiqáma qipatasáa márirana íriranakinaana idukúsainaqa narí faiqi námu kámambiqqa innaarúna ququsaki máriaqeera minára qeeqá faiqí faiqi mandá márira nírana aupúrarana aupúrida áfeesida márídaqa.

²⁴ Maasá Yísunasaa írirana rusíseeqa minára asasamásee áfeesidaqa minánnai innaarúna asumu márirana máreeqa. Asasamándeé áfeesimaría ainaináfa aniráinaqa qáfamasee maasá sía áfeesianaura. Sía moó fannoo narí qáfeemari ainainara áfeesidanoo, dóo ani máridanoo.

²⁵ Maasá sía qafaa ainaina kambíqaannoommifoo qídaqa ubiqáfi reendeenámandee asasamásee áfeesidaqa.

²⁶ Miqíkai ínoo Ánutuna maraquana fannoo aniréeno maasá Yísuna saqárikiranara kudoosaápee máriasa dadaaqídanoo. Maasá nána innaaru fee qianáuree qímasaídaqa nána ainaina kíkiqususaidaqee innaaru qianáuree qímarufanoo Ánutuna maraquana fannoo maasá óoreeqara innaaru qírana qáfeenoo innaarúnai óoru maasára Ánutunai firaaqóo dadaaqídanoo

pisoopísoo mándee innaaru qídanoo, faiqí faiqi ufa sía amanaikífanoo ammaqásaidanoo firaaqóo Ánutufinnai maasára innaaru qídanoo. ²⁷ Ánutuna maraquana fannoo Ánutuna faiqí ánaaseera Ánutunnai firaaqóo pisoopísoo mandee innaaru qídanoo, sía fífau, Ánutuna íriramau kai misára innaaru qídanoo. Ánutufa faiqí nímuqusaki mári ainainara fáasai qáfee márifa márínara maraquana ireefádinna ainainara faqa fáasai íridanoo moodáa írirana márínara maraquana maasára iréemari ainainara íridanoo.

²⁸ Maasá maa-iriranná íridaqa faiqí faiqikinaana narí asumu máriaqeera qímasee narí rusandeesámumandee mároosa Ánutunara nídimárisara Ánutufa misásaa rakísídanoo óosana oosana ummaara mandainainna misásaa quqéemarina misá dadaaqída fee qídanoo misásaa quqáidanoo. ²⁹ Ánutufa faiqí faiqikinaana rusandeesámumandee mároosa sía fífau fufau máranau. Misá narí ámaaku Yísunaikámambi mifára foora máriaqeera misá rusandeesámumasee maréeqeenoo útaaqaamánnimaqásoofaqa máriqau. Miqímasainanoo Ánutuna ámaaku fannoo moómoosa maqásaaqaraasa miná ákaqaafasaara foora márídaqa mifá misá óoqu faiqí nífasaafara foorá máfinoo márianifeera útaaqaamma ámaqanau. ³⁰ Ánutufa narí maraqaosá náaramasoofaqa aniroofanoo maréeqeenoo narí máríranaki quqánau. Ánutufa sía fífau náarama quqánau, náaramasee narí áfusaa andeeqáranaki quqánau, minakí quqáseenoo innaarúnai káaqa aréenarana faqa náida níminau.

Sía moo áinaina maasá Yísunasaqaaraana amana rakée íannoo.

³¹ Maasá maa-ufána aiqáma irisée Ánutunara náqi fee qianáuree. Ánutufa maasá dadaaqímarifa márínanoo yáfee maasá amana rafáaqa fúannoo. Sía amana moó

fannoo maasa amana rafáaqa fúannoo. ³² Ánutufa sía narí ámaakuara írinau káqi maasára qimudáoo qímasee kúqiranaki quqánau. Mifá narí ámaaku uqanna rirímma káqi qíminau nána ainainee moo áinaina sía qímiannoo, aiqáma ainaina káqi áfaarida qímiannoo.

³³ Yáfee Ánutufa rusandeesámumasee mároo fasiqa ánaaseera mandáinainara qímammaree nífairiannoo fee sía moó fannoo miqíannoo Ánutufa narí uqanna misára mandáinaina síaisee qídanoo.

³⁴ Yáfee moó fannoo miná faiqi námu kúqira ufa nímiannoo fee. Sía moó fannoo amana miqíannoo. Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa dóo kuqufufanóo Ánutufa kúqiranakinaana mara fíndifumásee káqi máriranaki quqásaiфанoo dóo maqee Ánutuna aaqá ásauku uqannai márídanoo maasára Ánutuna óorisaa innaaru qídanoo.

³⁵ Yáfee moó fannoo ásauku mundírana ámuqusiranakinaana maasá rakéemasee káqinni quqáannoo fee. Sía uqanna moó fannoo amanaikíannoo. Amanée mandáinaina óosana óosana fannoo miná ámuqusiranakinaana rakée íannoo fee qímuqusimari ummaara fee amanée Yísuna ámuqusiranakinaana rakée íannoo fee Yísuna ufasáara nárirafa mifée amana rakée íannoo fee. Áararée márínee amanée rakée íannoo fee kudikíra fee rakée íanno fee áriranara deedaqírafa amanée rakée íannoo fee kúqirafa amanée miná ámuqusiranakinaana rakée íannoo fee. Sía moo áinaina amana rakée íannoo. ³⁶ Tamummáqara fasiqa ákaraki minára maaqí qídanoo.

Maasá Ánutuna ufamáu fímariasa faasaambáasaana aiqáma kari Ánutunasaara dáríranara eeráiridaqa. Ánutuna ufa síaisa misá maasá kúqiranaki fímariya sipsipausara foora maasá máaqimma qídaqa, kuqá dáríraridaqa.

³⁷ Tamummáqara fasiqauqa miqí qímaqoofaqa qinée Pauroosa mi-aiqama ainaináusara qinée maaqí qídaqa. Sía moo mánda ainaina fannoo Yísufa maasára ámuqusiranakinaana ani mara rakée íannoo mi-mandainaina oosanna oosannáfa maasá dárirari marifánoo mi-dariranná sía rafáaqafuannoo. Maasára ámuqusimarifa ásauku mundírafa maasá maréeqee úriqararanaki quqáqaisa márídaqa.

³⁸ Qinée Pauroosa maa-ainainnára ámiqimandee mapukúsee íridaqa, sía moo ínnaarunaindaraa rakísira fee moo áfeeka fee maqee mári ainainá fée kásooqanee kambíqaaninna ainainá fée kúqa dáriranee káqi mári-ranee. ³⁹ Innaarúnai mári ainainá fée maa-maqánasaa mári ainainá fée, Ánutufa áuqu quqáqoo ainainakiqari sía amana moo áinaina fannoo Ánutuna ámuqusiranakinaana ani qumáree rakee íannoo. Ánutuna ásauku mundirafa Yísufa maasá karaambáiqqa fannoo maasá maréeqeenoo minakí quqáqaisa márídaqa sía moo áinaina fannoo minakínaana ani qumáree rakée íannoo.

9

Pauroofa Isaraee máqannaasara qimudáoo qídanoo náiki ráqeenoo qímanimu ufafa.

¹ Qinée Pauroosa ánoona ufa kai qímannimidaqa. Qinée ásauku mundíranaindi márídaqa sía únna ufa qímarunausa márídaqa. Qíní dáakirafa Ánutuna náaquqara andeeqara maraquana fannoo mifá rakísimarifaqa sía qinée únna ufa qianáura. Qinée qeeqá máqannaasa Isaraee máqannaara qímannimianaaura. ² Misára firaaqóo qímuqusímarifaqa qikíraqáidaqa qeeqá máqannaasa qeeqá moodáa qimaqi moodáa fidika rainárausara miqídaqa. Misá Yísunara sía fee qímasee árunara

óonumafi íriqa ikíraqáidaqa. ³ Misá Isaraee máqannaasa ásauku mundíranasáaqaaraana rakéemmiqa máridaqa. Ánutuna nárira ufa ámeemaanai márianara qinée rakéemaseeqa minní misá nímaaqa maqánaqa misá áiqaree ásauku mundíranasaa atooqáfiqa náaru káqi mári-ranaki máriaqaana.

⁴ Misá Isaraee máqannaasa Ánutufa aiqáma máqannaasakinaana rusandeesámumandee Isaraee máqanna mároosa máriafoo, Ánutufa misá maréeqeenoo narí faiqínámukamasee narí aréenarana rainá nimiqoosá máriafoo. Ánutufa narí moodáanaki kára ufa óosana óosana moómoo nimiséenoo narí sándufa faqa Mooseenasáa quqásoona faqa níminau, misá Ánutuna amooqírafa ánoonamau fímariasa, misá Ánutuna qíma afeekaikira ufa moómoo máree marúsa. ⁵ Misá óoqeenáasa faiqí núqufaqaasa Abarahaamana faqa Isakeena faqa Yakooboona faqa misáuqa faiqi námu níku nísauku máriaa, misá ásauku mundírafa mi-maqannáasaki qumu kambíqafufaqa moodáa maqanna márusa máridaqa. Ánutufa aiqámausara rakísidanoo, náaru náaru miná amooqiaqa. Kúqaa.

⁶ Qinée Isaraee máqannaasara irisée sía Ánutuna qíma afeekaikira ufara kadíqee foo qídaqa. Ánutufa sía aiqáma Isaraee máqannaasa rusandeesámumandee narí faiqi námu máriaqee qímasee máranau. ⁷ Abarahaamana áiku ásauku átiuqa faqa sía aiqáma Ánutuna áiku ásaukukiqau. Minára qídaqa, Ánutufa maaqí qímasee Abarahaamana qímaminau. Aní faiqi námukinaana Isakeena áiku ásauku kai aní áiku ásauku fee qianáura. ⁸ Mi-ufána Ánutuna qímamira ufara qinée maaqí qídaqa. Abarahaamana dapi anaasee Qakaarana káqi fífau mároona faiqi námu sía Abarahaamana áiku ásauku fee qinoo máridanoo.

Ánutufa qíma afeekaikíranannai máqoo faiqina miná áiku ásaukuara Abarahaamana áiku ásauku ánoona uqannee qídaqa. ⁹ Ánutuna qíma afeekaikíra ufa maaqímminoo márínau. Qinéé qeeqá andeeqára aukuana anirée Saraqana dadaaqíananoo faiqi máqaannoo.

¹⁰ Sía mifá kai, maaná faqa Reebeekanara faqa qímannimianaura, Reebeekafa qaara faiqifaqáafa márínau, miqandá níkoofa maasá qikeekú qikaakú Isakeefa márínau. ¹¹⁻¹² Reebeekafa faiqi máqaaninnaqanda mi-faiqiqandá núqu indaarúqaa faiqi auqu Eesaufa máriannoo fée qinau. Miná ínnaaqíanna máqaaninna faiqina auqu Yakoobooneé qinau. Miqandá sía kambíqaraqoo Ánutufa indaarúqaa faiqiara ínnaaqíanaa faiqi miná aináinamma aisáaninna fee qimasee afaaqóoqa qinau. Sía miqandá kambíqaa márídaqau mandóosana fee ámiqira oosana fee máraidammiafoo qímaseenoofau mi-ufána quqánau. Ánutufa moodáa mároo oosanafa Ánutufa miqandára afaaqóoqa quná sía náriqaqara óosanasaarau afaaqóoqa qinau, narí írirana ádiranasaa mundúanifeera indaarúqaafa Eesaufa quándaki ínnaaqianaana miná aináina máisáannoo fee qinau. ¹³ Óoqeenaa ákarakinaa ufa maaqímminoo minára márídanoo.

Qinéé Yakooboona dídídanoo Eesaunara qíkooqaidanoo fee qinau.

¹⁴⁻¹⁵ Miqandára irisée Ánutunara náqi fee qianáuree Ánutunara sía andeeqée foo qianáuree. Óo sía uqanna miqí qianáura andeeqánnoo márifa Ánutufa maaqí qímasee Mooseena qímaminau.

Qinéé qeeqá írirannannai kai faiqí ánaasee akaqáusa narusée akaqáusa nífaaanaura, qeeqá írirannannai kai akaqáusara qímuqusianaqa marasée ámiqi ámiqianaura.

¹⁶ Minára aiqáma ainaina sía faiqí nídiranasaa mundínoo máridanoo Ánutuna ámuqusiranasaa mundínoo máridanoo. ¹⁷ Óoqeenaa ákaraki Mooseefa Faraona maaqí qímasee qímaminau.

Qinée Ánutusa aní Faraona maréeqee Isipa máqannaa karaambáiquaikianneera quqáqiafana, qinée Ánutusa aní Fáraoofa qiní ufa rukíoonara aní kúqarunaura. Minánnai qinée qeeqá afeeka faqa qeeqá dúqu faqa aiqáma máqa maaqa afaaqasása máriasa íriaqee qímasee aní quqáqiafana.

¹⁸ Dóo maqee maasá mi-ufána iriséeqa Ánutunara maaqí qídaqa. Ánutufa narí kai irisée akaqúsara ámuqusifanoo ámiqi ámiqimmidanoo kafáa Ánutufa narí kai iriséeno akáqúsa ufa rukíara oosana nímidanoo.

Ánutufa maqá qafeera foora maasá áuquqisanau.

¹⁹ Ínnee miná iriséeqa quándaki maaqí qímasee áaqamasee qiní qímaqimifaranoo. Aní ufa miqínoo márinaqa maasá mandóosana máraananoo náqimasee Ánutufa maasára áaqee maríasee qíannoo fee. Náqimásee maasá Ánutufa áuquqisoo mandóosanara iriséeqa rakémaki ámiqira oosanamau fuanáuree. ²⁰ Qinée miná iriséeqa maaqí qímasee aní qímamianaúra, Ánutufa aníara áaqee máriaanoo qímasee áfairirana anée yáfee máridanee quándaki narí qímaminnaree anée káqikaafa máriananoo. Qafee áuqiranara íria. Faiqí moó fannoo maqá maraséeno qafee áuqimarifanoo mi-qafeefá sía quándakinoo mi-fasiqánara áqidanoo anée nánaree qiní maaqímmasee áuqidanee, sía qafee fannóo miqí qídanoo. ²¹ Mi-fasiqáfa qafee áuqimarifa narí íriranannai kai maqá qumáree túri iseenoo atakúseenoo mi-maqána rainásee akaqána qumáreenoo narí íriranannai kai ámiqirana ákara rirana áuqidanoo kafáa miná dínni ati quqáqoona

rainá qumáreenoo narí íriranannai kai moo káqi dapi qafee kai áuqidanoo.

²² Ánutufa miqíkai máseenoo maasá áuquqimaqánau. Maasáki akaqáusa mandá qafeera foora maasá akaqáusa áuquqimaqáseenoo idáki fifándinausee qídanoo. Sía aaqee kái minára náruannoo náaru kásooqaqee miná áki-aqara náruannoo. Kísaaqasaa narí áanoo irana rafáaqa-fusee mári inanoo náaru náruannoo. Miqóo narí áanóon-nai faqa narí afeekannái faqa miqóo mandóosana máree maríasa kurídi nimaqáannoo. ²³ Kafáa miná dínni ámiqira qafeera foora kásooqaqee maasá miná káaqa áreenarana máreefandínausa akaqáusa áuquqisanau, miná ámuqusa maasá ubeekanóo márisa maasásaa kai miná idaaqíra moómoo aréenarafa kooroo íanifeera maasásaa nammári-ara foora narí aréenarana adíannimaqánau.

²⁴ Dóo maasá dáaree maríasa dóo misá kai dóo máa máridaqa sía Yuda máqannaasakiqari kaifáu, ánaamu-rukíqari faqa Ánutufa dáaree márisa máridaqa. ²⁵ Óoqai tamummáqara fasiqa moo áuqu Qooseeaafa mifá minára maaqí qímaqoofa.

Sía qeeqá máqannaasa náarama quqásee qiní faiqi ánaasee fee qianáura. Qiní qíkooqeemari máqannaasara qinée quándaki misára qiní dídimariasee qianáura.

²⁶ Akaqáusara ínnee sía qiní faiqi námu fee qímaria maqusakinaasa dóo qímaria maqusanaasará kai misára káqi márira Ánutuna faiqi námu fee qifáranoo.

Dóo Qooseeaana ufa miqínoo máridanoo.

²⁷ Isaiaafa Isaraee máqannaara maaqí qímasee ákara rinau.

Isaraee máqannaasa núkuda moómoora foora iqá máriafanoo misákinaana Ánutufa óodaa kai maréeqeenoo asumu máríranaki quqáannoo.

²⁸ Mi-aukuanná mi-karí Ánutufa dauní dauni mandáinaina ákiaqara marasée aiqáma maqannaasa minánnai náruannoo Ánutufa faiqi ánaaseera kísaaqasaa nífeesida márirasaa dóo taikéefoo qímasee aiqámausa tautúmasee náruannoo. Minára Isaraee máqannaasa óodaa kai Ánutuna saqárikamándainanoo óodaa kai asumu máriranaki mara quqáannoo.

²⁹ Isaiaafa kafáa Isaraee máqannaara maaqí qímasee ákara rinau. Karaambáiqá úriqararafa sía maasá áti óodaa mara quqá-sainanóofau Soodooma máqusa faqa Koomoora máqusa faqa naanna rámaseenoofau aiqáma taikásani, dárídanoo óodaa máfi quqásoosa qaaramoó máridaqa.

Isaraee máqannaasa Yísunasaa faandí óoniará foo farindá-maki áqu fiqau.

³⁰ Dóo minára maasá náqi fee qianáuree. Maaná kai qianáura. Ánaamuru máriasa sía Ánutuna áfusaa andeqáranaki kéeqararee qídaqa sía amaní maríasa dóo misá narí írirana Yísunasaa rusísee minánnai miná andeqáranaki kéeqafi márídaqa. ³¹ Misá miqíqa márifanoo Ánutufa rusandeesámumasee mároo fasiqanaaseesa Isaraee máqannaasaa misá Mooseena sándufakiaqa randásee mi-iriránannai Ánutuna andeqáranaki fuanáuree qídaqa aaná sía minakí márinará sía írirai múnari mínarídaqa áaqamaki káqi rúnnambiqau. ³² Náqi fee mándee sía paqúriqau. Misá Ánutufinnai fírana nári kadáapirirasaa kai mundínoo márídanoo sía saqárikirafa mínásaa mundínoo márídanoo. Misá ánoona aana Yísunamau fímarianara qáoo qímasee Yísunara óonisaara foora níku ámaki

sáamuriqau. ³³ Óoqeenaa tamummaqara fasiqa ákarauqa mi-oonínara maaqí qiqau.

Qinée Ánutusa mi-oonína Sioona máqusai quqáqanaqa faiqí ánaasee mi-oonínasaa níku rupáurifaranoo. Faandí óoni miqírana qinée mi-oonína quqásaanaqa minásaa farindámaki sáamurifaranoo. Moó fannoo narí írirana minásaa rusíqainafa sía kadóoparáannoo.

Tamummáqaraua Yísunara miqímmasee óoqai ákara riqau.

10

¹ Óo qiní qíkaqaafasaaqu Roomma máqusai máriasa. Qeeqá qímuqusa óokiqari qeeqá máqannaasa Isaraee máqannaasara Yísufinnai anirée miná asumu márirana máraaqeera firaaqóo qímuqusidanoo. Qinée Pauroosa misára Ánutufinnai firaaqóo innaaru qídaqa. ² Misá Ánutunara áidiranaki kéeqaranara rírafa firaaqóo máriafa qinée nínafaunaqa sía ánoona íriranamau fída Ánutunara rídaqa, káqi rúnnambidaqa. ³ Misá Ánutufa faiqí maréeqeenoo narí áfusaa andeeqára oosanaki quqáranara sía írimariafaqa náriqa kai nári fíroosana náriqá kai uqéerasee mi-maú fídaqa, sía Ánutuna andeeqáranaki fímaria óosana iriséeqa sía miná ámeemaanai kéeqaidaqa.

⁴ Ánutuna ásauku mundírafa Mooseena sándufamau Ánutuna andeeqáranaki amanímariana áru taikéenoo narí Yísunasaa náaqoo rusímariasa kai Ánutuna andeeqáranaki kéeqaidaqa.

Asumu máriira ufa sía níanai máridanoo, daaqá máridanoo.

⁵ Ánutuna andeeqára oosanaki faiqí finára maaqí qímasee Mooseefa ákara rinau. Faiqí moó fannoo

ánaaqisaa fíndifunakiqari andeeqásee Mooseena sánd-ufamau fídanoo sía moo kári áaqainafa ámiqisaa fínafa kúqinoo innaarúna asumu márirana máraannoo. ⁶⁻⁷ Kafáa miná dínni ásauku mundírana saqárikiranannai asumu márirafa maaqímmínoo márídanoo. Mooseefa kafáa minára maaqí qídanoo. Ínnee Mooseena sánd-ufamau fímariasa fífau firaaqóo múnari mínari maríasa innaarúnai asumu máriranaki fíraree qímariasa. Ínnee innaarunái óoruree ásauku mundíranara randásee paqúrimasee áfiqee qumu dadaaqíanifee qímariana fífau sía amanaikímari ainainara fífau kadáapirumasee máree maríafanoo. Ásauku mundírafa dóo qumu márínoo. Ínnee fífau máqa ámeemaanai óoqu kéeqafi ásauku mundíranara paqúrimandee áfiqee múrusaifanoo mifá dadaaqíanifee qímariafanoo fífau sía amanaikímari ainainara fífau kadáapiri maríafanoo. Ásauku mundírafa dóo kúqiranakiqari fíndifínoo márídanoo.

⁸ Ákara fannoo maasá ínni qímannimira ufara maaqí qídanoo. Ánutuna qímannimira ufa ínni naaqá márídanoo ínni nífaurusaa márídanoo ínni nímuqusaki márídanoo. Miqímmasee Mooseefa maasá faiqí ánaasee qímannimimari úfanara Yísunasaa írirana mundíranara qídanoo. ⁹ Maaqí qímasee qímannimidaqa, anée aneenná áfaurunnai Yísufa kúqaa karaambáiqá márídanoo fee qímasee, aneenná ámuqusa óokiqari kúqaa Ánutufa Yísuna kúqiranakinaana uqéeranau foo qímasainanoo Ánutufa narí asumu máríranaki aní mara quqáannoo.

¹⁰ Maasá qeeqá qímuqusannai Ánutuna andeeqáranaki fídaqa qeeqá qífaurunnai miná kooroo íranannai Ánutuna asumu máríranaki fídaqa. ¹¹ Tamummáqarausa ufa minára maaqí qídanoo.

Ánutunasaa írirana rusírafa sía mi-rusiránarau

kadóoparáannoo.

¹² Mi-ufána aiqámausara qídanoo Yuda máqanna faqa ánaamuru faqa sía rainárafa márídanoo Ánutufa aiqámausa narí áarée maríasa dadaaqírafa márídanoo. Aiqámausa amana amana kái Ánutufa narí áarée maríasa firaaqóo naundurá márírana ámiqi ámiqimánnimaqáannoo. ¹³ Tamummáqara fasiqa ákarakinaafa minára maaqí qídanoo.

Aiqámausa karaambáiqqa dadaaqíanifeera áarémariasa misá Ánutuna asumu máríranaki fifáranoo.

¹⁴ Náqimásee faiqí ánaasee karaambáiqqara sía írirana minásaa rusímarinausa áareefaree sía amana áareefaranoo. Sía karaambáiqqara írimariasa náqimándeefee írirana minásaa rusífaree. Moó fannoo óonu qímanniminaqa írifaranoo sía óonuree qímannimifaqa sía írifaranoo.

¹⁵ Náqi fee máseenoo fee moó fannoo óonu qímannimianoo fee moo áfeeqáseeqa miná áti uaqéifanoo amaná óonu márídanoo qímannimiannoo. Tamummáqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rúmaqoofa márídanoo.

Ámiqira fasaasa ufa máree ánimariasa ánirafa ámiqirafa márídanoo.

Tamummáqara fasiqa miqí qímaqoofa márídanoo.

¹⁶⁻¹⁷ Misá ámiqira fasaasa ufa míni qímannimisoofaqa sía aiqámausa íriqau akaqáusa kai íriqau. Eesaiaafa minára maaqí qímasee ákara rinau. Óo karaambáiqqa maasá qímannimira ufa yáusee íriaa, akaqáusa moodáa kai íriaa. Eesaiaafa miqí qímasoofaqa qínée Pauroosa minára maaqí qídaqqa. Faiqí ánaasee sía fífau káqi Yísuna saqárikidaqa, miná áufakiana náaree irisée miqóo Yísuna saqárikidaqa, Yísuna áufakiana sía fífau náaqooki kambíqaannoo, faiqí qímannimiafanoo náaqooki kambíqafi-faqa saqárikidaqa.

¹⁸ Qinée Pauroosa minára iráidaqa Yuda máqannaasa óoqaindari sía fee Ánutuna ufa írídeea. Eeóo kúqaa misá íríaa, ákarakinaafa misára maaqí qídanoo.

Misá úfa fannoo aiqáma maqa afaaqásasa Yuda máqannaafímaruqoo dáraaninau. Misá ufa fannoo maqá dínni dínni ati múnu ráquraminau.

¹⁹ Qinée Pauroosa kafáa iráidaqa, Isaraee máqannaafí Ánutuna ufa íríqee iqau sía fee íríquau. Mooseena óoqai ákarakinaa ufa dauní qímaqimida maaqí qídanoo.

Qinée Ánutusa qumeé Isaraee máqannaasa naundurái sáikiafanaqa fífau moo máqannaasara Ánutuna ufa írídammiafoo qímasaidaqa rairai qímanni-maqaidaqa. Qinée Ánutusa qumeé fuki faakí qúnaqa fúrufárira máqannaasa qiní ufa irisáifaqa qiní faiqi námu Yuda máqannaasa miná qáfamasee mi-maqannáasara rairai qímasee dóo mi-rairai qiránannai nári faqa qiní úfa írifaranoo.

²⁰ Mooseefa miqí qímasoofanoo Eesaiaafa áranaiqi kooroomásee mi-furufarira maqannáasa ánaamuruara maaqí qinau.

Qinée eedóo qímasaunaqa sía qiníara randéemaria fasiqa anaaseesa qiní Ánutusa paqúriqa. Sía qiní dáaree maríasa nífusaa qinée óonu kíkíqiqa.

²¹ Miqí qímaseenoo Isaraee máqannaasara maaqí qinau.

Qinée faasaambáasaana ínni rafúsira rúnaqa ínnee ufa rukíeeqa káqirunna fímaria máqannaasa máridaqa rafúsiranara ruffee maríafanoo.

11

Ánutufa Isaraee máqannaafí asumu máriaqera akaqáusa kai máraannoo.

¹⁻² Qinée Pauroosa kafáa Isaraee máqannaara iráidaqa, kúqaa fee Ánutufa Isaraee máqannaasara qáoo qímasee minínnisanau. Óo sía uqanna minnísanau. Qinée Pauroosa Isaraee máqanna faqa márídaqa qinée Abarahamana áiku ásauku marúnausa márídaqa, qinée Yakoo-boona ámaaku Beesaminna áti márídaqa márunnanara Ánutufa sía narí Isaraee máqannaara qáoo qímasee minnísanau. Óoqai óosanaraseenoo maa-maqa maaqánakina rusandeesámumandee maróosa máriafanoo. Óoqeenaa tamummaqarausa ákarakinaana Eeriaafa Isaraee máqannaasara nífairidanoo níqidanoo afeekaikámándeé Ánutunara innaaru qínnoo qinau.

³ Óo karaambáiqá Isaraee máqannaasa aní ufara minníseeqa fúrufariqa aní tamummáqara fasiqauqa kuqá náruseeqa aní aandáú tatúfira óoni qáindauqa rapéepamma áqíqa. Qinée Eeriaasa qeeqáraa kai aní ufamáu fímarunaqa misá minára irisée qiní faqa kuqá dáriraree qímariafaqa aní qímamídaqa.

⁴ Eeriaafa miqí qímasoofanoo Ánutufa qímaminoo qinau,

Óo sía aneennára kai qiní ufamáu fímarianafa mári-ananoo. Qinée qísauku dínni taikásee dínni óonu qaaraqánda tauséenna fasiqa anaasee moómoosa uqanna útaaqaamáqaunasa márídaqa sía únna Ánutuna Baaranara innaaru qímariasa qiníara kai innaaru qímariasa márídaqa.

⁵ Eeriaana áukuana miqínnoo márínau maqee áukuana Isaraee máqannaasaki miqímminoo márídanoo, Ánutufa misákinaana akaqáusa útaaqaamásoofanoo narí ámuqusiranannai útaaqaamásoosa márídaqa.

⁶ Minamúsa Ánutufa sía misá nírana márírana óosana

qáfamasee ámiqira fee qímasee útaaqamannimaqanau, narí ámuqusiranannai kai misá útaaqamánnimaqanau. Ánutufa faiqí útaaqamánnimaqara oosana fannoo misá nímariana misá márirasasaa múndinoo márinoofau sía ánoona ámuqusiranasaa múndinoo márini, minásaa kai mundínoo márídanoo.

⁷ Isaraee máqannaasara nánee fee qianáuree, maaqí qianáura, Isaraee máqannaasakinaana akaqáusa Ánutufa útaaqamánnimaqáqoosa kai Ánutufa náaroo úfana irisée miffnnai fiqau. Aiqáma tia náaqooki óoni ititárausa márídaqa sía nári randée marú aanna paqúriqau.

⁸ Tamummáqara fásiqausa misára maaqí qiqau.

Ánutufa nímuqusaki faqa nitikúraki faqa ummaararárana nimisoofaqa mi-kamúqooqari aunduarídaqa kudoosaápaida márídaqa nífu qáfaida sía qáfaidaqa, náaqooki faqa sía íridanoo.

⁹ Dafidifa faqa maaqí qímasee misára ákara rinau.

Misá qoomáqa sakasée óoqu marififanoo namuqáa aniréeqa misá ititáannoo. Misá miqóo kurídíqa nári mandáinaina ákiaqara máreefara. ¹⁰ Misá sía qáfaaqee qímasee Ánutufa misá nífusaa ititáannoo. Nári ummaara fannoo aiqáma kari nári nitaufakaaqa máriraiká kai ídanoo nitaufaka saaeémmínoo márídanoo.

Miqímasee Dafidifa misára ákararinau.

¹¹ Qinée Pauroosa Isaraee máqannaara maaqí qímasee iráídaqa, Yuda máqannaasa Yísunasaa farindámaki sáamuriqa kurídiranaki taikáranaki áqufiqee iqau. Sía uqanna miqíqau. Isaraee máqannaá áaqoonara Ánutuna asumu márirafa ánaamurusaa áqufinau, Yuda máqannaasa ánaamuruara rairaiqiaqéera miqínau. ¹² Yuda máqannaasa áaqaranara Ánutuna firaa amiqi amiqirana ánaamuru aiqáma maqa afaaqasása máriasa níminau.

Yuda máqannaasáaqaraana ánaamuru ámiqi ámiqirana máraqau, kásooqaqee taikára áukuana Yuda máqannaasa Ánutufa aiqáma maréeqeenoo ánaamuru nímuna áki-aqara firaa amiqi amiqiranaki úriqararanaki Yuda máqannaasa quqáannoo.

Ánutufa Isaraee máqannaasa minníseenoo ánaamuru aniréeqa Ánutuna áqoondikiqau.

¹³ Qinée Pauroosa Yuda máqannaara ínni qímannimiseeqa kafáa maqee ínniara ánaamuru qímannimidaqa, Ánutufa ánaamuru qímannimiranara diqiqoosá máridaqa ínniki aináinímarúnnanara asasídaqa. ¹⁴ Ánaamuru qímannimí marúnaqa Yuda máqannaara ínniara Ánutuna ufara íridammiafoo qímasee rairai qímasee misá faqa irisée írirana mi-ufánasaa rusíaqeerá asasídaqa. ¹⁵ Yuda máqannaasa Ánutufa minínnisooafaqa ánaamuru anirée Ánutuna áqoondikiqau. Kásooqaqee Ánutufa quándaki Yuda máqannaara kafáa márainaqá kúqiranakiqari fíndifíara foora ifáranoo.

¹⁶ Maasá Yuda máqannaasa Ánutuna ámira ainainara maaqí qídaqa. Ínnee féemu adíana kai ráqeeqee Ánutuna ámifanoo mi-feemúfa aiqáma mináindikakaim-minóo máriannoo, kafáa ínnee saqári óosana ámifanoo mi-saqarífa mináindikai máriannoo. ¹⁷⁻¹⁸ Dóo qinée mi-iriranamaú fídaqa minára maaqí qídaqa. Oorifa saqari asumu sáunara foora máridanoo. Asumu saqari ámmuqu akaqáfa raqánoo márifanoo káasau oorifa saqari ásaana ráqeeqee minakína míni ookáamandee ummaqúsainanoo minakíqari kambíqaannoo. Ínnee ánaamuruara káasau oorifara foora máriafanoo. Yuda máqannaasa oorifa saqari asumu óosana máridaqa. Ánutufa ínni ánaamuru máriasa káasau oorifa ásaanara foora asumu oorifa minakí ookáamasafanoo kambíqafifaqa ínnee maqee

Yuda máqannaa akaqáusa faqa misáindi óosana ámiqi ámiqiranasaaqaraana animáree máriafanoo. Ínnee ánaamuru máriasa asumu oorifa ámmuqu raqáranaki ínnee ookáairausa máriafanoo, sía misára raqára ásaanara fídi-aqaa iaqa. Ínnee náqimaseeqee nóori uqéeraseeqa ínnee-qara ámiqirausee qídee ínnee ámmuqu máriafanoo, sía ámmuqu fannoo saqári óosana poodúqaidanoo, óosana fannoo ámmuqu poondúqaidanoo, minára sía ínnee óosana máriasara Yuda máqannaasara fídi-aqaa iaqa.

¹⁹ Ínnee minára irisée maaqí qifáranoo Ánutufa maasá ánaamuara iriséenoó asumu saqari ámmuqu raqáfufanoo maasára kai íridanoo fee qifáranoo. ²⁰ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqaa Ínnee dóo kúqaa qiafanóo, Ánutufa Isaraee máqannaa sía írirana miná ufasáa rusímarufanoo aadána ásaanara foora ráqanau, ínnee írirana miná ufasáa rusímarunara ínni maréeqee minakí ookáa inau. Ínnee minára irisée sía nóori uqéeraaqa, rufíaaqa.

²¹ Ánutufa mi-saqarína naríndi Yuda máqannaasara sía ámuqusináu sía Yísunara irisoona káqi atee kánau ínnee faqa rufíaaqa káqinni faqa atee káannoo, káasaum-mia. ²² Maanára ámiqimasee íria sía aunúaqaa Ánutufa narí qaara oosana maaqímminoo máridanoo miná dínni káaqaa faiqí anaaseera ámuqusirafa máridanoo kafáa miná dínni mandá ainainara áanoo irafa máridanoo. Mifá mandáinainaki sáamurimariasara áanoo irafa kai máridanoo, ínnee káqi miná áfaariranaki maqee maqee fí-marifanoo mifá ínni nífaumáseenoo ámiqi ámiqiannoo, minnísai fanoo ínni faqa Yuda máqannaara foora aadána asaanara foora ínni raudá áqusaannoo. ²³ Yuda máqannaasa náriqaa dapi nírana minnísee quándaki kafáa aniráifanoo Ánutufa misá qumáree nári nímaaqaaki kafáa ookáa íannoo, Ánutufa miná faqa amanaikámiannoo.

²⁴ Asumu saqari ásaana atekásee narí ámaaqakina ookáamandainanoo dauní ururáannoo, mi-oosanáfa sía kadáapirirafa máridanoo. Káasau saqari ásaana atekásee asumu máraqa nua oosanaki ookáa ínanoo sía dauní dauni kambíqaannoo kadáapiruannoo. Minára irisée Ánutufa Yuda máqannaasa oorifa sáqari ásaanara foora raqáqa máriasa amana maréeqee narí ámaaqakina kaifáa ookáa ínoo sía kadáapiruannoo. Ínnee ánaamuru máriasa káasau oorifa sáqariara foora máriafanoo asumu saqarikína ínnee ookáamaqaifaqa máriafanoo. Ínnee sía Ánutufa kafáa Yuda máqanna ookáa íanínanara sía amaneé qiaqa, dóo Ánutufa amaná sía kadáapi máridanoo, káqimma ookáa íannoo.

Ánutufa ánaamuru náaree marasée miqóo Yuda máqanna naundurá quandáannoo.

²⁵ Óo qiní qíkaqaafasaaúqa moo kúkeeqara ufa ínniara íríaqeeera qímannimianaúra, ínnee maa-ufána iriséeqa ínneeqa nóori uqéerarana mara maqáruseeqa miqóoqari reendeenámandee márifaranoo. Mi-anoona ufáfa maaqímminoo máridanoo. Isaraee máqannaasa náaqooki óoni ititárafa sía náaruara miqínnoo máriannoo. Ánutufa qinoo ánaamuru márinausakiqari qinée qeeqá qíafanausa misá kái Yísufinnai írirana ubeekáifaqa Yuda máqanna náaqooki óoni ititárana tatúsaanaqa misá faqa áni-faranoo. ²⁶ Maaqímmasee aiqáma Isaraee máqannaasa Ánutuna asumu márirana máreefaranoo. Tamummáqara fasiqauqa maa-ufamaú máreefaranoo.

Asumu máree márifa Sioona máqusai moo áuqu Yeerusa-ree mi-maqusánaindari anirée asumu márirana nímiannoo. Mifá Yakooboona áiku ásauku miná átiuqa máriasa mandáinaina aiqáma rukánnisaannoo.

²⁷ Mi-karí qinée Ánutusa Yuda máqannaasa áaqarana ákiaqara mara áqunniseeqa qinée Ánutusa qeeqá moodáanakikirafa ufa Abarahaamana faqa Isakeena faqa Yakooboona faqa ufa qíafannana mi-karí mi-ufána ánoona dóo ánoonaikiannoo.

Tamummáqarause ufa miqínoo márinara qinée Pau-roosa maaqí qídaqa.

²⁸ Yuda máqannaasa Yísuna ámiqira fasaasa ufa min-nísoonara Ánutuna úfaasu namuqáa kámmiqa máridaqa. Sía fífau, ínni ánaamuru máriasara iriséenoo Ánutufa miqímmá nímaqasoofaqa miqídaqa. Ánutufa Abarahaamana Isakeena Yakoobonara iriséenoo, aiqáma ánaamurukinaana rusandeesámumandee mároonara iriséenoo misásaa aruakínausa misá ámiqi ámiqimma nímaqoonara iriséenoo Isaraee máqannaasara qíní qíqoondi fée qídanoo. ²⁹ Ánutufa narí rusandeesámumasee máree maríasara faqa narí ámiqi ámiqimma nímaqée maríasara faqa sía qaara iriranaikídanoo andeeqáidanoo sía káaqa Isaraee máqannaana namuqáakinoo, úfaasu kai.

³⁰ Ínnee ánaamuru márusa óoqai ufa rukíee marúsa máriafanoo dóo maqee Yuda máqannaasa ufa rukíoonara faqa ínnee miná ufa írunara Ánutuna nífauarana máree maríasa máriafanoo. ³¹ Miqí kaimmásee ínnee ánaamuru Ánutuna nífauarana máree máriafanoo Yuda máqannaasa faqa Ánutuna nífauarana máraaqeera ufa rukíaranaki quqásoofaqa máriafanoo. ³² Ánutufa aiqáma maqannaasa narí nífaudara óosana uqannífiqaanifeera aiqáma maqannaasa ufa rukíarana ámeemaanai mara quqásoofaqa Ánutuna nífauarana oosana qáfaaqeera.

Pauroofa Ánutuna amooqu úfafa.

³³ Óo Ánutuna írirafa aináina fáifa firaaqóo máridanoo. Miná írirafa faqa áuqarafa faqa firaaqóo farúmmara foorá

meemái unaurínoo máridanoo. Miná naamúaqira ufa óosana yáfee miná írriannoo fee, sía amanaikídaqa. Miná nírana yáfee írriannoo fee. ³⁴ Tamummáqara fasiqauqa minára maaqí qíqau.

Yáfee karaambáiqá írriana fáasai írriannoo fee yáfee fuki faakí íannoo fee.

³⁵ Yáfee moo áinainara qufíqeenoo qímianifee qímasee ámiannoo fee. Sía moó fannoo amanaikiannoo.

Dóo tamummáqara fasiqa ufa miqímminoo máridanoo qínée Pauroosa minára maaqí qídaqa.

³⁶ Náqimásee moó fannoo Ánutuna moo áinaina ámiannoo fee narí kai aiqáma ainaina áuqufa mináindi kai máridanoo. Aiqáma ainaina minásaa qaraafa kai afeekaíkinoo máridanoo. Aiqáma aréenarafa náaru náaru Ánutunaindi kai máriannoo. Kúqaa.

12

Pauroofa andeeqásee nírana máriranara naamúaqinau.

¹ Óo qíní qíkaqaafasaaauqa, Ánutufa ínniara ámuqusirana faqa ámiqí ámiqirana faqa firaaqóo márinara afeekaikámandee qeeqá qímuqusa óokiqari ínni qímannimidaqa ínnee ínneeqa márirana nipata aandáu tatúfiranara foora Ánutuna ámiaqa, Ánutuna ufamáu fídaqa miná áidira ainaina andeeqásee márirana miná miná ámiaqa. Miqíqa ínniqa Ánutunara innaaru qírafa amooqírafa ánoonaianni. ² Minára irisée maaqímmiaqa sía maa-maqa maaqánasaa máriasa naanna raaqa. Ínnee eedóo qífanoo Ánutufa ínni nitikúra ámiqimmasee firaaqóo quandánniseenoo naunduráki nírana faqa quandánnisaannoo. Ínnee miqímmaseeqa Ánutuna írriana faqa Ánutuna áidirana faqa ámiqirane qímariana faqa idaaqíranee qímariana faqa ámiqimandee írriaranoo.

³ Qinée Pauroosa Ánutufa áfaarida nímimari ainainara irisée maaqí qídaqa. Ínnee sía ínneeqara ámiqirausee qímasee firaaqóo ínneeqa nimooqiaqa ínnee andeeqásee reendeénamaseeqa ínneeqa nimana kái írirana íri-aqa. Aiqámausa náriara qídaqa Ánutufa faiqí ánaasee dadaaqíra nímirana irisée miná amana kái náriqa kai íri-aqa, sía nóori uqéerasee ínneeqara firaaqóo írirana faqaasee qiaqa.

⁴ Maasá qipata moómoo ati ootúpanoo máridanoo. Mi-oootupara atísa náadu náadu ainaina quqée maríasa mári-daqa. ⁵ Maasá miqírausa máridaqa ásauku mundíranasaa ootúpaqa márúnausa moómoosa náadu náadu nipata átiara foora maríasa moodáa qipatará foora máfiqa Yí-sunaindi máridaqa narísaa narísaa atooáqa máridaqa narísaa narísaa mundíqa máriaqeera.

⁶ Minára maasá aiqámausa irisée naríara naríara áadu áadu akoofásaiki márinna ainaina marasée minánnai Ánutufa nímuna akoofásaikirana amana kai minánnai kai aiqámausa narí dadaaqí narí dadaaqí-aqa. Anée Ánutunaindaraa ufa irisée faiqí ánaasee ufa qímannimí maríanafa máridana, Ánutufa narí saqárikirana ámuna miná amana kái qímannimia. ⁷ Anée dadaaqímarianafa akoofása máridana dóo misá dadaaqía. Anée ufa akoofása máridana dóo miná áti qímannimia. ⁸ Anée reendeená-mandee fuki faakí qírana akoofása máridana dóo miqím-mia. Faiqí ánaasee moó fannoo narí akaqá nímira ainaina akaqáusa rainá nímidanoo sía ákoo akaa ída nímia, óori ináa ináa ida nímia. Anée faiqí ánaasee rakísi mári-nafa máridana anée faqa éeraaramasee aináinia. Faiqí ánaaseera qimudáoo qímasee dadaaqí maríasa sía níkoo níkáa mándeeqa miqía, asasammándeé óori ináa ináa idána dadaaqí-aqa.

⁹ Ínniki naríara naríara nímuqusirafa ínniqa nímuqu-

sannai kai naríara naríara nímuqusiaqa. Ínnee aiqáma mandá máriranara fídiqaamasee ámiqira máriraná kai rakisisimmá qumáraqa.

¹⁰ Ínnee aiqáma ásauku mundírana mandaaqáqa máriasa minára irisée naríara naríara qíkaqaafasaa fee qímasee naríara naríara nifaaqasáa aqoondiára foora naríara naríara andeeqásee rídaqa asasiaqa. Ínneeqa niqoónnanara maasá úriqararane qímasee maqee maqee miná áuqu kooroo qía.

¹¹ Ínnee ínneeqa óosana óosana aináiniranaki márídaqa nímuqaanai qímaseeqa kadáapiruaqa sía kudoosaápaqa. Ínniqa nímuqusaki karaambáiqara nídirafa qumbiqánoo márínaqa miná aináinammídee qídaqa اساسámánde mi-kadaapína ríqa fuaqa.

¹² Ínnee Yísufa qúmuanínnanara áfeesídaqa asasí-daqa kai máriafa, maqee mária kadáapirira ummaarafa rafáaqafínaqa naundurá asooámásee kásooqaqee ubiqáfiqa reendeenámasee káqi kai minakí fuaqa, maqee maqee ínnee aiqámausara faqa aiqáma ainainara faqa innaaru qímannisaaqa.

¹³ Ínnee niqoónausa Yísuna ufa írimariasa nána ainainaree sárau ímariasa ínneeqáindi misá faqa rainásee náida nímiqa. Sía qáfee márinna ánaamurufa faqa aniráinana ámiqi ámiqimánde maaqa áminanoo tootooqíranaki fúani.

¹⁴ Faiqí ánaasee akaqáusa Yísuna ufasáara nárí níqi-faqa ínnee quándakinaqa sía minára írifaqa ámiqi ámiqira afaaqooqá kai qímannisaaqa, sía níquraraaqa ámiqi ámiqima nísaaqa.

¹⁵ Faiqí ánaasee akaqáusa asasífaqa ínnee faqa dadaaqíqa asasíafa. Faiqí ánaasee akaqáusa ummaara nárínaqa ikíraqáifaqa ínnee faqa dadaaqíqa ikíraqáafa.

¹⁶ Aiqáma narínni narínni márídaqa moodáanaki kija márídaqa áqoondikidaqa máriáqa. Sía ínnee ínneeqara úriqararausee ámiqirausee qímasee nóori uqéeraaqa. Káqi qeesa óreeqararausa faqa áqoondi kiaqa. Sía misá óreeqararausara nóori runúsee nóori uqéeraaqa.

¹⁷ Moo fásiqa ánaasee fannoo aní mandáikammá-maqainana sía anée miná ákiaqara miná mandáikamma-maqa, aiqáma fasiqanaasee ámiqira oosanee qímariana, mi-oosanná amanamásee mi-oosana máu kai fuaqa.

¹⁸ Anée aiqáma fasiqa ánaasee faqa asooáranaki kai máríaqa, misá sía amanaikífana aneennákai kafáa kafáa amanída qáfaa.

¹⁹ Moó fannoo aní árinoo mandáikammamaqáinana sía anée miná ákiaqara árua, Taikára áukuana Ánutuna áanoo irafa minásaa máriannoo fee qímasee miqóo minnísaa. Tamummáqara fasiqa ákara minára maaqí qínoo máridanoo.

Karaambáiqá maaqí qinoo qinée mandáinaina ákiaqara nímianaura, aní árifaqa qeeqá kai miná ákiaqara qianáura.

²⁰ Kafaa moó fannoo maaqí qinoo.

Aní namuqáa fannoo áararéé márínana nárana káqi ámia. Nammáriara mifá áidinana káqi ámia. Anée miqínana aneenná ámiqira iriranannai asaurírana miná áminnaranoo.

Qinée Pauroosa minára mi-tamummaqara fasiqána ufamáu fuaqéera qímannimidaqa.

²¹ Faiqí ánaasee mandáinaina fannoo sía ínnee rafáaqa fuani, ínneeqa ámiqira oosannai misá mandósana rafáaqafuaqa.

13

Aiqáma úriqararausa Ánutufa kai quqáqoosa márídaqa.

¹ Aiqáma kaamánauqa faqa úriqararausa faqa Ánutufa kai quqáidanoo. Sía moó fannoo narí kambíqaidanoo, Ánutufa eedóo qinára kai kambíqafi márídaqa. Minára irisée ínnée aiqámausa misá ufamáu kai fuaqa. ² Faiqí ánaasee moó fannoo kaamánauqa ufa rukíee márínafa Ánutufa quqáqai fasiqausa ufa rukíee máríafa márínarannoo. Ánutufa quqáqoo fasiqausa ufa rukíainafa mifasiqáusa sáaqaraa áanóo irana aneenná kai maréeqeena aneenná áfaariki rusímariananoo.

³ Mandá oosana máree maríasa kai kaamánna rakísir-
ausara rufíaaqa, ámiqira oosana máreemariasa sía misára rufíaaqa. Anée kaamánna fasiqa fee úriqarara fee misá ní-
fusaa mána mána kai íraree fee qídanee dóo amaná andee-
qára oosana marasée miqía. Miqínanoo mifá amooqíra
ufa kai aní ámiannoo. ⁴ Kaamánna úriqararafa Ánutuna
saikíra fasiqa márídanoo aní ámiqimmásee máríanneera
aináinídanoo, anée mandá oosana máreenana minára
rufíaa miná ákiaqara aní árirasamu dóo ásaukuki uaqéei-
danoo. Mifá mandóosana máree maríasasaa Ánutuna
áanóo irana maréeqeenoo misásaa quqéemarífa márí-
danoo.

⁵ Ínnée minára irisée úriqararausa ufara aiqáma eedóo
eedóo kai qiaqa, sía Ánutuna áanóo iranara kai iriséeqa
eedóo qiaqa, aneenná áakiranara andeeqánnoo márifaqee
qímasee eedóo qiaqa.

⁶ Kaamánna fasiqauqee kansórauqee úriqararausee,
misá aiqáma Ánutuna aináiniranaki márídaqa faiqí
ánaasee andeeqánnisaida márídaqa minára ínneeqa
takísa munnimma nímirana eedóo qímasee nímiyaqa,
minánnoo aináinídammia. ⁷ Ínneeqa takísa munnimma
aiqáma áquaqa, káqikaa takísa kansóra takísa
faqa kaamánna firaa takísa faqa áquaqa, aiqáma

úrìqararausara ámiqira fasiqee qímasee misá nóorinni rufíaqa rufíaqa ídaqa fuaqa.

Naríara naríara ámiqira oosana kai máraaqee qírufa.

⁸ Sía moóna ummaara ámeemaanai kéeqana mária aufadáranaki kai mária. Moodáa ummaara ámeemaanaki kai kéeqaqa máriaqa. Naríara naríara nídimárinaqa mi-moodaa ummaaránaki kai kéeqaqa máriaqa. Faiqí ánaasee moó fannoo narí aqoónna fasiqanaaseera ámuqusinanoo Mooseena sándufa dóo qumáreenoo mi-sandufána ánoona paqúrinoo kooroo ídanoo.

⁹ Mooseena sándufakinaafa akaqáfa maaqímminoo márìdanoo.

Sía faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuariaqa.

Faiqí faqa ánaasee faqa faiqí faqa sía kuqánnaruqa misá fidíka sía ruqíaaqa.

Sía narí aináina narí aináina úmmuariaqa.

Sía mooná aináinara ámuqusinana márara áaqoo íria. Mi-sandufáusa faqa akaqá sándufauqa faqa moodáa ufa fannoo mi-sandufáusa aiqáma rafáaqafinoo márìdanoo mi-moodaa ufáfa maaqímminoo márìdanoo.

Anée aneennára ámuqusi márianandee máseenana mi-amuqusiráfa kai aqoónnanara ámuqusiani. Mi-ufáfa aiqáma sándufa aruséeno mifá ánoonaikìdanoo. ¹⁰ Faiqí ánaasee moó fannoo aqoónna fasiqa anaaseera ámuqusi marínafa náqímáseenoo moóna mandáikammamaqáan-noo fee, sía miqíannoo. Minára qinée qíqa, aqoónnanara ámuqusí marífa aiqáma Mooseena sándufamau fimarífa márìdanoo.

¹¹ Ínnee mi-fasiqána aanna raaqa. Dóo maa-aukuanná iqáqara áukuana márìdanoo faiqáranakiqari fíndifíra aukuana dóo ani márìdanoo. Óoqai ínnee ínneeqa írirana Yísuna ufasáa rusísoofa dóo áni ániifanoo dóo ínneeqa

asumu márira aukuana dóo adeedí ramásee ani mári-danoo. Minára faiqáranakiqari fíndi fira aukuanee qídaqa.

¹² Dóo asukuna taikárarídanoo, iqáqarafa qúsasaa áni-annoo, maasá asukunakí nímariafanna manda oosanna oosanna máfi taikáseeqa fáasaana ámiqira oosana ámiqira márirana durú feefara foora indáamma qumaráqa.

¹³ Maasá fáasaanasaa nídara foora aiqámausa nífusaa andeeqárausaikakai mámbi máriaqa. Sía mandáinaina máraani qímasee moodáanaki suqúqa. Sía nammári námasee fúrufariaqa, sía faiqí faqa ánaasee faqa narínni narínni úmmuariaqa. Faiqí faqa ánaasee faqa sía narí áfaaqa narí áfaaqa kooroo iaqa. Sía rakúqa, sía nariara nariara rairai qiaqa. ¹⁴ Ínnee ínneeqa faiqí faiqi mandá iriranamau fídaqa fanandímariana minníseeqa mi-aanáusa óonu ititée ani ititeemmá átukaraseeqa quán-daki Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiqá miná andeeqáranaki fímariana miná qumáreeqa mi-duru saamúnannai maasá faiqí faiqi mandá márirana mandá nírana faqa rákuaqa.

14

Únna Ánutunara dúfi dúfi qímaria nárana ufafa.

¹ Qinée Pauroosa Roomma máqusanaasa Yísuna ufa íri-mariasa qímannimidaqa. Ínnikina óosana óosana fasiqa ánaasee máriafanoo. Akaqáusa afeekaikámásee Yísuna mandaaqáqa márídaqa írirana minásaa kai mundúsee fí-mariasa márídaqa, akaqáusa írirafa sía Yísunasaa mapukí-mariasa mi-fasiqáusa írirafa óorudúpirausa márídaqa. Ínnee sía ámiqira írirana faqaasa kai mara máree ínni suqíranaki quqáaqa írirana óorudúpirausa faqa marée-qee káqi moodáanaki quqáaqa. Sía misá moo íriranara rairaiqiaqéera maréeqee quqáaqa. Misá faqa Yísuna ufa írimariasa máriafaqa káqi quqánnisáaqa.

(Óoqai Pauroofa máru aukuanna aandáu aruséeqa únna Ánutunara túmunnai áuqira afaannara dúfi dúfi qímaseeqa makéetimariqau. Yísuna ufa írimarusa ná-masaifanoo únna Ánutuna maraquna kafáa dáakuandoo qímasee ruffeemariqau.)

² Faiqí moó fannoo narí íriranannai sía minára íridanoo kai aiqáma nárana aandau náidanoo, sía Ánutuna ufa rukíaida miqídanoo. Faiqí moó fannoo írirana óorudupirafa aandáu námasee qeeqá írirana kurídanoo qímasee nárana kai náidanoo. ³ Ínnikina aiqáma aandau nárana néemarifa sía quándaki aandáu sía náinnanara fídiaqaamásee qinée qeeqáaraa ani úriqararausee sía qía, Kafáa aandáu sía náinnafa sía quándaki káqi néemarinara qáoo qímannisaaqa.

⁴ Ínnee aiqámausa Yísuna aináinimariasaa máriaafanoo. Ínnee náqi fee mándee moo fásiqa aináinirana áqifaree. Mi-fasiqáfa moó fásiqa Yísuna aináinirafa máridanoo, miná úriqararafa kai miná óosana irisée mara uqéereeqee narí andeeqárana amanakái kikíqammaisáannoo karaambáiqqa fannoo amana miná dadaaqínanoo ánoonaikianoo.

⁵ Faiqí moó fannoo moo fáasaanara úriqarara faasaanee qídanoo. Faiqí moó fannoo aiqáma faasaanara amanamana kái fee qídanoo. Aiqámausa náadu náadu nári írirana mapukúsee irisée dóo mi-maú fuaqa. ⁶ Moó fannoo moo fáasaanara úriqarara faasaanee qímarifa karaambáiqqa áuqu uqéeraidanoo miqí qídanoo. Moó fannoo aiqáma aandáu nárana néemarifa karaambáiqqa áuqu uqéeraidee qídanoo miqídanoo, Ánutunara dúfi dúfi qídee qída néemarifa miqídanoo. Akaqá ainaina sía néemari fasiqafa mifá faqa minánnai Ánutuna áuqu uqéeraidee qídanoo miqídanoo, Ánutunara dúfi dúfi qída sía néemarifa miqídanoo.

⁷⁻⁸ Maasá qeeqá máriranaki márídaqa sía qeeqá qeeqá rakísida márídaqa, maasá kúqirana faqa sía qeeqá rakísidaqa karaambáíqa fannoo kai rakísidanoo, maasá káqi márídaqa karaambáíqa aináiniranaki márídaqa maasá kúqíqa karaambáíqaindi márídaqa miffnnai fídaqa. Dóo qinée minára kooroo ídaqa maasá káqi márídee kúqídee karaambáíqaindi márídaqa. ⁹ Ásauku mundírafa kúqirausa faqa káqi maríasa faqa karaambáíqa márianifeera aunírirasaa kúqinoo minakíqari fíndifinau. ¹⁰ Qinée Pauroosa minára irisée iráídaqa. Anée yáfee márídanee aqoónnana óosana qáfamaseenee áqinanee. Anée yáfee márídanee aqoónnanara ákooqaidanoo fee. Maasá aiqámausa Ánutuna áfusaa kíkíqammafuananoo mifá maasá óosana qáfammaseenoo rainá qímaqaannoo, minára sía aqoónnana aqísée ákooqaani, anée uréeqarafa máriananoo.

¹¹ Óoqeenaa tamummaqara fasiqausa minára maaqí qídaqa.

Ánutufa qinau. Qinée káqi márira Ánutusa úriqararousa márunnanara qiní ufa ámiqimasee íriaqa. Aiqámausa qiní dóorisaa nóorindari áqufíqa qimooqifáranoo. Aiqámausa qiníara Ánutu fee qifáranoo.

¹² Dóo qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Maasá aiqámausa qeeqá nírana, márirana, qírana Ánutuna áfusaa kooroo ianáura. Minára íridaqa aqoónnanara íreedaa kai qiaqa.

Aní ákaqaafasaa fannoo anée ímarianna ainainasaa farindámaki sáamuruandoo qía.

¹³ Naríara naríara íreedaa kai márída sía múnuqi míniqi qídaqa sía áaqara ufa naríara naríara qiaqa, sía maasá

miqíáqa, maaqíáqa, maasá Yísuna ufa írimarunausak-ina máridaqa moo áinaina máraananoo qiní qiqoónafa qíqafamaseenoo dóo narí faqa máreenoo áaqaranaki áqufinaqa dóo qinée mi-ainainnára sía máraanaura rufíaanaura. ¹⁴ Qinée Pauroosa Karaambáíqa Yísunasaa atooáqa marúnnanannai aiqáma naranara á nukara fee kai qímasee náidaqa. Faiqí ánaasee moó fannoo moo áinainara sía á nukara fee qínafa miná ámuqusakinaafa mi-ainainnára rufíannoo.

¹⁵⁻¹⁶ Anée moo nárana ámiqira nárane qímasee námasainanoo aní ákaqaafasaa aní qáfamaseenoo mifá faqa néenoo minásaa farindámakinoo moo mándainainaki áqufinana anée miná afaasuaa qíananoo mifá mandáinaina numooki áqufinoo. Anée miqínana sía aneenná ákaqaafasaara ámuqusinana dadaaqíananoo. Ásauku mundírafa ákaqaafasaara minára faqa kúqinuu anée nánaree fifau ámiqira nárana néemarianannoo mandósanaki quqéenee. Anée miqínaqa faiqí ánaasee aní óosana óosana naranara káqi nifaaqa quqásee neefándinnanara mandósanee qifáranoo.

¹⁷⁻¹⁸ Ánutuna quqúsaki máriasa maasá nírana márirana sía nárana nammárisaafau mundínoo máridanoofau. Ánutuna náaquqara maraquna nímimari ainainausa andeeqárana faqa asoárana faqa asasírana faqa minamúsasaa maasá márirana nírana mundínoo máridanoo. Faiqí ánaasee moó fannoo ásauku mundírana aináinidanoo narí ákaqaafasauqara ámuqusimarifanoo dadaaqínoo rakísinanoo Ánutuna amooqírafa faqa faiqí faiqi eedóo qírana faqa máraannoo.

¹⁹ Maasá minára irisée Yísuna áiku ásaukuki nídaqa maasáki asoárana faqa narí áfeekaikí narí áfeekaikíqa Ánutuna ufamáu fuaqée qímasee mi-maú fuaqa.

²⁰ Ánutufa maasá moómoosa Yísuna moodáanaki

quqáqoofaqa maasá sía miná kurídiqa fúrufariaqa. Aiqáma nárana amana née máriafa máridanoo maasá moo ámiqira nárana námasaanoo maasá qíkaqaafasaa moó fannoo qíqafamasee quándaki áaqaranaki áqufinanoo maasá mi-naranná náunnnara áaqarafa máridanoo fee qianáura.

²¹ Andeeqásee nímariaanafa maaqímminoo máridanoo akaqá nárana nammári fee námasaanoo qiní qíkaqaafasaa moó fannoo fee qiní qíqafamaseenoo minásaa áiku ámakinanoo kurídiranaki áqufuandooro mi-narana nammarína nárara rufíanaura. Nána ainainasaa fee qiní qíkaqaafasaa áiku ámaki kurídiranaki áqufuannoo fee qímasee mi-ainainára rufíanaura.

²² Anínna írirafa nárana nammáriara sía faiqí ánaaseeki kooroománde minásaa áanóo irafa raiqárafa kambíqaani Ánutusandiri kái kukéeqasee íriaqa. Faiqí moó fannoo nárana nammári nainára miná áakirafa sía qáoo qínafa mifá ámiqira fasiqa asasíranaki máriannoo. ²³ Kafáa mi-fasiqáfa moo áinaina námaseenoo óonumafi íridanoo Ánutufa minára andeeqéefoo qíannoo fee sía andeeqéefoo qíannoo fee qímasee qaara aundura írirafa mi-fasiqáfa mi-narana nammarína námásainnnara Ánutufa áaqee foo qíannoo, sía Yísuna saqárikiranara irisée néenoo írirana fúrufaramánde néenoo, miqínnanara Ánutufa áaqeenoo fee qíannoo. Maasá moo áinainana andeeqára fee máriannoo fee áaqara fee máriannoo qímasee qaara daundura irisée káqi óonu qumárainafa áaqarafa máridanoo.

15

Sía aneenná áidiramau fúa.

¹ Maasá Yísuna saqárikiranaki afeekaíki maríasa quándaki uréeqarasa qumaara dínni ati dadaaqí akumáraa,

sía maasá qeeqá dídiranamau kai fúa. ² Maasá náadu náadu qeeqá qíkaqaafasaa narí Yísuna saqárikirana dadaaqíananoo afeekaíkiani. Sía aneennára íria, aneenná ákaqaafasaa ámiqi ámiqianifeera minára irisée dadaaqía. ³ Ásauku mundírafa rirímma, sía narí áidiramau fínoo, narí ákoona Ánutuna áidiramau fínoo tamummáqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rinau. Faiqí ánaasee Ánutuna áqira ufa mandúfa qímarifa qínísaa áqufínoo.

Tamummáqara fasiqa mi-ufána qímasee ákara rinau.

⁴ Aiqáma tamummaqara fasiqauqa ákarakinaa ufa sía fí-fau ákara ríqau maasá naamúaqídee qímasee ákara ríqau, maasá mi-akaránakinaa ufa dadaaqídaqa fuki faakí qírana faqa ubiqáfi márirana faqa marasée miqandánnai Yísunara asasammásee áfeesirana máraaqeera ákara ríqau. ⁵⁻⁶ Ánutufa ubiqáfi márirana ákoofa faqa dadaaqíra fuki faakí qírana ákoofa faqa máridanoo. Miqí mári Ánutufa ínni dadaaqínaqa ínnée ásauku mundírana Yísuna aanna rámaseeqa ínnikina sía áanóo irafa máriannoo moodáa irirafa máriannoo. Moodáa irirafa ínnikina márinaqa aiqámausa moodáa ufa kai qímasee ásauku mundírana maasá karaambáiqá Yísuna ákoona Ánutuna amooqiaqa.

Ánaamuru misá Isaraee máqannaa faqa Ánutunara dúfi dúfi qifáranoo.

⁷⁻⁹ Ásauku mundírafa ínni qumáronara irisée ínnée naríara naríara áqoondikifaqa faiqí ánaasee ínni níndafamásee ámiqira oosana máraidammiafoo qímaseeqa ínni Ánutuna amooqiaqéera. Ánutufa narí qímaqoo ufamáu fúanifee qímasee ásauku mundírafa Yuda máqannaa mara fírira faiqíara foora aináinammánnimaqara faiqi kámambinoo márinau. Ánutufa Abarahaamana áiku ásauku

faqa qíma afeekaikámmasoonara kambíqaanifeera qímasoofanoo ásauku mundírafa Yuda máqannaasa aináinammánnimaqara faiqi kámambinau. Ánaamuru máriasa aniréeqa Ánutufa misára ámuqusufanoo nífauaranara faqa Ánutuna áuqu uqéerasee amooqiaqéera ásauku mundírafa minára faqa Yuda máqannaasa aináinammánnimaqara faiqi kinau. Tamummáqarausea ákarakinaana minára maaqí qinau. Qinée ánaamuru namufaqa máridaqa misá sáimbaqa aníara dúfi dúfi qianáura.

Miqóoqari ánaqu uqéeraseeqa idí ráida aní amooqianáura.

¹⁰ Tamummáqarausea ákarakinaafa moó maaqí qídanoo. Ínnee ánaamuru máriasa Ánutufa útaaqama nímaqee máriasa Yuda máqannaasa sáimbaqa dúfi dúfi qí-masee asasíafa.

¹¹ Moo támummáqarafa maaqí qinau. Aiqáma ánaamuru máriasa karaambáifa amooqiaqa. Aiqáma maqannaasa firaaqóo miná amooqiaqa.

¹² Kafáa moo támummaqarafa maaqí qinau. Yeeseena átiki moó kambíqaannoo, mifá fíndifinoo ánaamuru rakísiannoo, misá quándaki nári írirana minakí rusífaranoo.

Tamummaqarausea úfa Yísunara miqímmiqau.

¹³ Ánutufa maasá innaarúnaira áfeesirana óosanafaqaafa máridanoo, mifá kai ínnee miná saqárikiranannai aiqáma asasírana faqa asoárana faqa ínnikina qumbíqannimaqaannoo, Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna afeeka fannoo ínni dadaaqínanoo innaarúnaira asasammásee áfeesirafa mi-asasírafa qumbiqéenoo téeqiannoo.

Pauroofa afeeka ufa Roomma máqannaasa ákara rúmanni-maqoonara qinau.

¹⁴ Óo qiní qíkaqaafasaaúqa qinée Pauroosa ínni Roomma máqusai máriasara qídaqa. Qinée ínniara ámiqirafa faqa írirana faqa qumbiqárasee qídaqa ínni Roomma máqusanaasa ámiqira írirana narí uqafíqee narí uqafíqee qímariasa amana máriafanoo.

¹⁵ Ínni miqí márifaqa qinée maa-pasánakina sía reendeenámandee ínni náaqoo áuqeeqa óosana oosana ainainara ínni náaqoo firaaqóo áuqeeqa. ¹⁶ Ánutufa ámiqira ainainirana qiní qíminau. Qinée ásauku mundírana Yísuna saikáki quqáqisáifaqa márídaqa ánaamuru qímannimiranaki márídaqa.

(Mooseena úqqaana maaqakina Ánutuna aanáiqikira fasiqauqa sipsípa ánaaqi ámiqiraná kai faiqí ánaaseendi mara máree míni óoninnai áuqira qaindásaa quqásee arusée aandáu tatúfirana Ánutuna suqá ámimariqau.)

Qinée ánaamuru faqa Ánutuna faqa aanáiqikirausara foora márunnanara maa-akaránaki afeeka ufa ínni nímiqa, káqiqeesa márifaqau sía afeeka ufa qímannimini íreeda kai qímannimini ínni aanáiqikirausa márídaqara afeeka ufa qímannimidaqa. Ánutuna náaquqara andeqara maraquna fannoo ánaamuru máriasara Ánutunaindi fee qímasee misáúqa márírana nírana Ánutuna ádirana amana kái máriaqeera minára kai Ánutunai aanáiqikirausaikidaqa márídaqa. ¹⁷ Qinée ásauku mundírana Yísunasaa moodánaki kámambi márídaqa maqásaa mi-saikánaki márunanoo dídimarifaqa asásídaqa. ¹⁸⁻¹⁹ Ásauku mundírafa náaquqara maraquna qímifanoo dadaaqífaqa qeeqá úfannai faqa qeeqá kadáapiriranannai faqa sía faiqí máraaqaa ira ainainannái faqa mináúqannai qinée ánaamuru Ánutuna ufa qímannimariafanaqa íriqa mi-maú fídaqa, ásauku mundírafa dadaaqinára firaaqóo

qifaaqa quqásee afeekaikámánde qímannimianaúra. Qinée miqídaqa ámiqira fasaasa ufa ásauku mundíranara aiqáma ufatia qímannimiqa Yeerusaree máqusa dínni Iririkumma máqusa dínni mi-qambaana saqanná máriasa aiqámausa qímannimimaree fífainídaqa.

²⁰ Ásauku mundírana áufakiana sía írimariasa kai qímannimiqa, qeeqá ufa moóna ufa ámuuaqa rusíanoora sáina sía írimariasa kai qímannimia, óoqai indaarú dóo qinée mi-iriramaú fídaqa. Mi-maú fídaqa tamummáqara fasiqa ufamáu fídee qídaqa. ²¹ Óoqai mi-tamummaqara fasiqána ufa minára maaqí qinoo máridanoo. Sía minára qímannimusa miná qáfeefaranoo. Sía írusa minára náaqoo írifaranoo.

Pauroofa Roomma máqusai fíraree qímasee qímaqoo ufafa.

²²⁻²⁴ Qinée Pauroosa moómoo kari ínni Roomma máqusai fuanéerunanoo óosana óosana aináinirafa rafáaqa-fufaqa dóo maqee maa-saqá sáika taikásee moómoo aukwana ínnee iannai fuanée qímarunausa dóo maqee qúsasaa fírarídaqa. Qinée Sipeena máqusai fídaqa ínni Roomma máqusanaasa faqa namummáqeeqa ínni faqa asasammásee marikámmásaanaqa ínnee Sipeena máqusai fuannána qíku áuqirana dadaaqiaqée qídaqa.

²⁵ Ínni maqúsai fuani qúnausa dóo maqee Yeerusaree máqusai fuanáura óonureeqa óonurandee áiqareeqa ínni maqúsai fuanáuranoo. Yeerusaree máqusai óoru fídaqa miqóo Ánutuna ufa írimariasa dadaaqianáura. ²⁶ Maseedoonia máqa maaqakinaasa faqa Kirisa máqa maaqakinaasa faqa Yísuna ufa írimariasa náriqa munnimma aiqámausa rúaummásaafaqa Yeerusareenni Ánutuna ufa írimarusa aináina náránara sárauirausa munnimmána nímíraree qímasee qínísaa saafaqa máree óoru fírrammídaqa. ²⁷ Maseedoonia máqa maaqaki

máriasa faqa Kirisa máqa maaqaki máriasa faqa náriqá kai rúaummásée Yeerusaree máqusanaasa nímiree qídaqa, sía qinéefau qiqau. Indaarú Yuda máqannaasa nári innaarúnai fíra ámiqira ufa Yísuna ufara ánaamuru náida nimisoona mi-aikána nárinoo márina mi-aikána tatíqa maqásaa ámiqi ámiqira ainainara munnimma nímifaranoo. Ánaamuru máriasa miqíqaana andeeqára oosana máridanoo.

²⁸ Qinée maaqóoqaraasa suqúseeqa nímira munnimma máreeqa Yeerusaree máqannaasa aiqáma uqanna munnimma nimiséeqa óorurandeeqa ínni Roomma máqanna faqa qumu márídaqa asasídaqa ámiqídaqa márianaura, dóo marikíqa Sipeena máqa maaqaki óonuree misá faqa Yísunara qímannimianauranoo. ²⁹ Qinée ínni Roomma máqanna iannai óonuree maa-ainainnára írídaqa. Qinée ásauku mundírana afaaqóoqa qíranasaa fídaqa miná ámiqi ámiqirana ínni nímianaura.

³⁰ Óo qiní qíkaqaafasaa qinée Pauroosa afeekaikámasee ínni qímannimídaqa. Ínnee qiníara Ánutufinnai innaaru qíranannai qiní dadaaqiaqa, Ínneeqa nímuqusa óok-iqari afeekaikámánde qiníara innaaruqiaqa. Ínnee faqa qinée faqa ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiqá minásaa atooqáfi márúnausa márídaqa minára irisée qiníara innaaru qiaqa. Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna fannoo naríara náriara nímuqusirana maasá firaqóo qímuna ínnee minára faqa iriséeqa qiníara innaaru qiaqa.

³¹ Qinée maindári Yeerusareenni óoruree misá nímiree qia múnnimmana nímianaqa Ánutuna ufa írímariasa minára asasiaqéera innaaru qiaqa. Miqóo Yeerusareenni qinée márianaqa ínnee Ánutunara innaaru qímaqimaqáaqa Yeerusareenni máriasa Ánutuna ufa sía írímariasa qiní dárirammidammia. Ínnee

misára innaaru qiqa qiní sía dáruaqee innaaru qiqa. ³² Qinée Yeerusaree máqusaindari ámiqimandee óorurandee qumuráananoo Ánutufa qínnanara ínni Roomma máqannaasa faqa káqikaaqóo idooámaseeqa asasamáseeqa áiqaree fuanáura. ³³ Ánutufa maasá asooára óosana fannoo ínni aiqáma Roomma máqanna faqa máriani. Kúqaa.

16

Pauroofa narí áqoondiüqa nímandaidanoo.

¹ Óo qiní qíqoondiüqa Roomma máqusai máriasa ánaasee moó fannoo Keenakareea máqusai Yísuna ufa írimariasa dadaaqímari anaaseefa maasá nisookífa miná áuqu Foeebee námmarifa qúsasaa ínnee iannai Roomma máqusai fúannoo. ² Mifá andeeqára ánaasee márinoo óonurainaqaa ínnee Ánutuna faiqi námu naanna rámasee karaambáiqaa ufa írimari anaasee fee qímasee ámiqimandee qumáree rakísidaqa mi-anaaseefá moo áinaina ummaara moo bísinisa Roomma máqusai áuqainaqaa ínnee káqi dadaaqiaqa. Mi-anaaseefá moómoo fásiqa ánaasee dadaaqírafa qiní faqa dadaaqíra qíqoondi máridanoo.

³⁻⁴ Ínni Roomma máqusai mária fasiqa anaaseeqandá, ánaasee áuqu Pirisikaa námmarifa márídanoo afaaqi áuqu Akuiraafa mi-qafaqíqandá qiní dadaaqírana nári kúqiranara paasóosamandee moómoo kari nímeekaranaki fídaqa qiní dadaaqímariasa márídaqa, ásauku mundírana Yísuna aináinirana dadaaqí maríaqanda márídaqa. Sía qiní kai dadaaqímariqanda aiqáma ánaamuru Yísuna ufara suqúfi qímariasa misá faqa dadaaqímariqanda márianara misá faqa qinée faqa miqandára dúfi dúfi qídaqa. Qinée maa-pasánaki mi-qafaqísa nímandaida.

⁵ Mi-qafaqísa máaqáki Yísuna ufara suqúfi qímari-asa amaana máqa sía márinará suqúfida qímariasa misá faqa maa-pasánaki nímandaidaqa. Qíní qifaaqasáa qiqoondi áuqu Eepaeeneetusafa aiqáma Asia máqannaak-ina indaarú ásauku mundírana áqoondikufa, qinée maa-pasánaki miná faqa ámandaidaqa.

⁶ Moo ánaasee áuqu Maria námmarifa (sía Yísuna ánoofau miná amaráfa) firaqóo ínni Roomma máqusanaasara kadáapirufa márídanoo qinée miná faqa ámandaidaqa.

⁷ Qíní máqanna Yuda máqanna fásiqa ánaasee qíní faqa karabúsaki máruqanda núqu Andaroonikusafa faqa Iunia námmarifa faqa mi-qafaqísa náaree Yísuna saqáriki máruqanda márídaqa qinée ínnaaqianna. Yísufa niqiqoo fásiqausa ámiqimandee miqandára íri maríqau. Qinée miqandára faqa maa-pasánaki nímandaidaqa.

⁸ Qíní qifaaqasáa qiqoondi moo áuqu Ampariatusafa mifá faqa maasá faqa karaambáiqá ufaki maasá faqa moodáanaki máriuufa ínni faqa márifaqa miná faqa maa-akaránakiqari ámandaidaqa.

⁹ Ásauku mundírana aináiniranakina maasá faqa moodáanaki máriuufa. Urabanusana faqa ínni faqa márína ámandaidaqa, Qíní qifaaqasáa qiqoondi moó áuqu Sarakisafa ínni faqa márína ámandaidaqa.

¹⁰ Apeeresana faqa ámandaidaqa, mifá áukuana áukuana ásauku mundíranasaa atooqáfinoo miná aináinirana faakánaikirafa márifa. Aristoburusana faqa miná áiku ásauku faqa nímandaidaqa.

¹¹ Qíní qiqoónna Yuda máqanna Eeroodioonana miná faqa ámandaidaqa. Narakisusána narí áiku ásaukukiqari Yísuna ufa íri maríasa nímandaidaqa.

¹² Ánaasee qaaraqánda ásauku mundírana aináiniranaki máru ánaaseeqanda núqu Tirifae námmarifa faqa

Tirifoosa námmarifa faqa miqandá faqa nímandaidaqa. Ánaasee moó qiní qifaqasáa qiqoondi Karaambáiqua saika firaaqóo uqanna máree marífa miná áuqu Peerasisa nám-marina faqa ámandaidaqa.

¹³ Karaambáiqua saikáki máriasakiqari ámiqirafa miná áuqu Rufusáfa miná ánoofa faqa qinée faqa miná ámaakuara foora márunnanara miqandá qísanoosara nímandaidaqa.

¹⁴ Maa-fasiqa namúsa núqu raanáura. Asinakaritusafa faqa Fareekoonafa faqa Qeerameesafa faqa Pataroobasafa faqa Qeeramasafa faqa minamúsa faqa aiqáma Yísuna ufa írimariasafa faqa misá nímandaidaqa.

¹⁵ Firoorookusáfa faqa Iuriafa faqa Neereeusafa narí ásookisandiri faqa Oorimpasáfa faqa aiqáma Ánutuna ufa írimariasafa faqa misá faqa máriasa faqa nímandaidaqa.

¹⁶ Ínnee suqídaqa naríara naríara níkaqafasaara foora narí sukukée narí sukukée iaqa. Aiqáma maqúsa maqusa ásauku mundírana ufara suqúfi qímariasafa misá faqa ínni Roomma máqanna námandaidaqa.

Akaqáusa rainée máriasa mi-ufánara eeráiríaqa.

¹⁷ Óo qiní qíkaqaafasaa uqa qeeqá qímuqusa óoki qara afeekaikámandee ínni qímannimidaqa. Akaqáusa rainára ufa óosana aréemarisara eeráiríaqa. Misá Yísuna saqáriki maríasa akaqáusa kurídi nímaqaidaqa ínnee mároo andeqara ufana ateekáidaqa, misára rufíasee níanai mári-
aqa.

¹⁸ Miqí maríasa sía maasá karaambáiqua ásauku mundírana aináináu ídau, misá nári nídimari mandáinainara kai randáida íridaqa. Misá nári nimaníra ufanáí faqa nári nífaurunnaí kai susúmannimaqaranannáí faqa ámiqira fasiqa anaasee íriranara unéemaana qídaqa.

¹⁹ Aiqáma máqannaasa ínni Roomma máqannaasara íridaqa ínnee Yísunasaa atooáqa márianara írimariafaqa

qinée faqa íridaqa asasídaqa. Qinée ínniara óosana óosana ámiqira oosanara akoofásauqa máriaqee qídaqa, óosana óosana mandóosanara aamínaikiaqee qídaqa. ²⁰ Ánutufa maasá asooárana óosana faqaafa qúsasaa Sadannana ínni níku ámeemaanairá foorá maréeqeenoo quqásee radámusaannoo. Karaambáiqá Yísuna áfaarirafa ínni faqa máriannoo.

²¹ Maaqóo qiní faqa máriasa nári nímandarana ínni nímiidaqa misá núqu Timootifa qiní moodáa ainainirana dadaaqí marífa ínni nímandaidanoo Rukiusáfa faqa Iasonáfa faqa Soosipateeráfa faqa misá aiqámausa qiní maqanna Yuda máqanna máriasa misá faqa ínni nímandaidaqa.

²² Qinée Teeratusáusa Pauroona óokinaana íridaqa maa-pasána ákara rímarunausa máridaqa, maqee qinée faqa Yísuna ufa írimarunausa máridaqa ínni nímandaidaqa.

²³ Yísuna ufara suqúfi qímariasa Kaiusana máaqaki maqee maqee súqidaqa, qinée Pauroosa faqa miná máaqaki márunanoo mi-fasiqáfa Kaiusafa ínni Roomma máqannaasa nímandaidanoo. Qeeqá maqee márúnna maqúsanaasa munnimma kansóora munnimma rakísimarífa miná áuqu Eerasatusafa faqa maasá qíkaqaafasaa Kuaratusafa faqa ínni nímandaidaqa. ²⁴ Maasá karaambáiqá ásauku mundírafa Yísufa miná áfaarinoo káqi nímira oosana ínni aiqámausa faqa máriani.

Ufáti taikárufa

²⁵ Dóo maasá Ánutuna aréenarana ámia, Óoqai óosana aróonakiqari kukéeqara ánoona ufa Isaraee máqannaasa faqa ánaamuru máqannaasa faqa Ánutufa asumu mári-ranaki quqáaninna ufana kukéeqanoo máriufa maqee Yísunaki koorooínoo máridanoo. Mi-kooroó ira ufáfa ínni Yísuna saqáriki máriana minakí ínni amaná mapukú

nimaqáannoo. Ámiqira fasaasa ufa ásauku mundírana Yísunara qinéé qímannimiqa núnnana, ínni Yísuna saqárikirana mi-ufánasaa mundínoo máridanoo. Amaná Ánutufa ínni Yísunaki saqárikirana mapukúsee quqán-nisáanoo. ²⁶ Óoqai mi-kukeeqara anoona ufáfa maqee náaru náaru márira Ánutufa ufa qufanoo mi-kukeeqara ufáfa aiqámausákina akoosaqá kooroomáfifanoo márifaqa qáfaidaqa íridaqa. Ánutufa ufa qufanoo Yísufa sía kambíqooqoo tamummára fásiqauqa Yísuna aufakiana kooroo iqau. Maqee faqa aiqáma máqannaa qímannimiafaqa mi-ufánasaa írirafa rusífifaqa íridaqa eedóo qímasee mi-maú fuaqéera.

²⁷ Moodaa mári Ánutufa naríaraa aiqáma ainainara írimarifa, miná ásauku mundírana Yísunannai náaru náaru aréenarafa mináindi máriani. Kuqaa.

Fúka Moodaanaki Kira Ufa Afaqínaasa Ufa
The New Testament + Genesis and Exodus in the Binumarien
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen wantaim Stat na Kisim Bek long tokples
Binumarien long Niugini

copyright © 1983, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Binumarien

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Nov 2017 from source files dated 28 Nov 2017

4a891130-f25d-5e30-a81c-882b2e037698